

יד מהרש"א
מסכת כתובות
פרק בתולה נשאת
חלק ג.
דף יא: - דף טו:

February 7, 2009

© Yechezkel Folger 2009

מפתח

דף יא:.....	3
תד"ה הדר בל' רבא מההיא.....	3
דף יב:.....	15
רש"י ד"ה ניחוש.....	15
תד"ה אמר רבה.....	17
תד"ה שתי תקנות הוו ותד"ה כיון דחזו.....	21
דף יב:.....	27
תד"ה כיון דחזו.....	27
גמרא כגון בת ישראל לכהן.....	28
דף יג:.....	32
תד"ה רב אסי.....	32
תד"ה חדא להכשיר בה.....	36
דף יג:.....	38
גמרא לא שתוקי וכשר.....	38
תד"ה מסייע לי'.....	39
תד"ה מכשיר אפילו ברוב פסולים.....	41
דף יד:.....	44
רש"י ד"ה והא נמי כדיעבד.....	44
תד"ה תנו רבנן איזו אלמנת עיסה ותד"ה ותו.....	46
דף יד:.....	59
תד"ה כמאן.....	59
בא"ד ואירי נמי.....	61
דף טו:.....	62
גמרא ומי בעינן תרי רובי.....	62
תד"ה וליוחסין לא ותד"ה מאן דמתני הא.....	64
דף טו:.....	70
תד"ה מאן דמתני.....	70

דף יא:

תד"ה הדר בי' רבא מההיא

- 1) First הקדמה
 - a) The כתובה of a בתולה is 200
 - b) The כתובה of a בוגרת is 200 even though בתולותי' כלין מאליהן
- 2) Second הקדמה
 - a) Where
 - i) הכיר בה שהיא בעולה
 - ii) Meaning that before אירוסין he realized the אשה was a בעולה
 - b) Then
 - i) Her כתובה is 100
- 3) Third הקדמה
 - a) At דף יב:
 - i) there is a מחלוקת between ר' יהושע and רבן גמליאל
 - ii) on whether a person is נאמן if he says את דבעולה
 - b) we'll mention more details of this מחלוקת below
 - c) but all agree that if the person is נאמן there is a דין of טעות
 - i) מקח טעות means מקח טעות ממאתים and her כתובה is 100
 - ii) לית לה ולא כלום and מקח טעות לגמרי means מקח טעות רבא לפני דהדר בי'
- 4) Fourth הקדמה
 - a) Keep in mind that
 - b) "לא הכיר בה שהיא בעולה" has the same meaning as "כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה"
- 5) Fifth הקדמה
 - a) ר' מאיר ורבנן of משנה
 - i) מוכת עין שהכיר בה For
 - (1) כתובתה מאתים says ר' מאיר
 - (a) Because he compares עין מוכת to בוגרת who also has no בתולים
 - (b) And we've established that בוגרת כתובתה מאתים
 - (2) כתובתה מנה say רבנן
 - (a) Because they compare עין מוכת to a בעולה
 - (b) And we've established that בעולה שהכיר בה כתובתה מנה

משנה דר' מאיר ורבנן -- מוכת עץ שהכיר בה	
ר' מאיר	כתובה מאתים
	דמדמה לה לבוגרת
רבנן	כתובה מנה דמדמין
	לה לבעולה

6) Sixth תד"ה לרבנן – הקדמה

a) Presumably

i) Since רבנן say מוכת עץ is treated the same as בעולה

ii) then

(1) For רבא לפני דהדר בי'

(a) who says that בעולה שלא הכיר בה has no כתובה at all

(b) מוכת עץ שלא הכיר בה רבנן should also have no כתובה at all

(2) For רב ששת

(a) who says that בעולה שלא הכיר בה has a כתובה of 100

(b) מוכת עץ שלא הכיר בה רבנן should also have a כתובה of 100

7) Seventh הקדמה

a) רבא כולי עלמא agree that a בוגרת would have a כתובה of 200 even if בוגרת בה שהיא בוגרת

8) גמרא

a) רמי בר חמא

i) The משנה of ר' מאיר and רבנן deals with מוכת עץ שהכיר בה

ii) But

(1) where לא הכיר בה

(a) Both ר' מאיר and רבנן agree that לית לה ולא כלום

(b) Because מקחו מקח טעות

b) רמי בר חמא by קשיא to רב נחמן

i) משנה ב'

(1) כתובה gets some amount for her בעולה שלא הכיר בה

ii) Now

(1) It's true that משנה ב' doesn't say whether she gets 100 or 200

(2) Still

(a) how can you say for both ר' מאיר and רבנן

(b) that מוכת עץ שלא הכיר בה gets no כתובה **at all**

(3) Since if so ר' מאיר nor רבנן agrees with משנה ב'

c) רבא לפני דהדר בי' of תירוצו

i) Must be that for מוכת עץ שלא הכיר בה

(1) בוגרת שלא הכיר בה ר' מאיר says her כתובה is 200 the same as for

(2) בעולה שלא הכיר בה the same as for לית לה ולא כלום say רבנן

ii) So

(1) כתובה gets a מוכת עץ שלא הכיר בה that says משנה ב'

(2) follows ר' מאיר and means a כתובה of 200

רבא לפני דהדר בי'							
	בוגרת בין בהכיר בה בין בלא הכיר בה	בבעולה	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	לא הכיר בה בבעולה לרבא	הכיר בה במוכת עץ (משנה דר' מאיר ורבנן)	לא הכיר בה במוכת עץ לפני דהדר בי'	משנה ב' מוכת עץ שלא הכיר בה יש לה איזו כתובה
ר' מאיר	200	100	100	0	200	200	אתיא כר' מאיר ב-200
רבנן	200	100	100	0	100	0	אתיא כרבנן דס"ל דלית לה ולא כלום

9) הוצאת שם רע of ברייתא

a) The ברייתא says if "לא הכיר בה" her כתובה is 100

b) But the ברייתא doesn't say

(1) Whether this applies to לא הכיר בה שהיא בעולה

(2) Or whether this applies to לא הכיר בה שהיא מוכת עץ

10) גמרא

a) רבא לפני דהדר בי' to קשיא

i) the הוצאת שם רע of ברייתא can deal with

(1) neither מוכת עץ שלא הכיר בה

(a) Where רבא לפני דהדר בי' says

(i) For רבנן that לית לה ולא כלום

(ii) And for ר' מאיר that her כתובה is 200

(2) nor בעולה שלא הכיר בה

(a) where רבא לפני דהדר בי' says that all agree that לית לה ולא כלום

b) note that

i) רבנן and ר"מ both בעולה can deal with ברייתא the רב ששת for

רבא לפני דהדר בי' – קשיא מברייתא						
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ לרבא לפני דהדר בי'	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	הכיר בה בבעולה	
	200 דמדמין לה לבוגרת	200 דמדמין לה לבוגרת	0 דמקה טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
לרב ששת אתיא ברייתא כר"מ ורבנן בבעולה לרבא תיקשי כמאן	0 דמדמין לה לבעולה שלא הכיר בה	100 דמדמין לה לבעולה שהכיר בה	0 דמקה טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	רבנן

c) תירוץ

i) רבא and he says for רבנן that

(1) Although

(a) לית לה ולא כלום and מקח טעות לגמרי is בעולה שלא הכיר בה

(2) still

(a) 100 of כתובה and she has a מקח טעות isn't a מוכת עץ דלא הכיר בה

ii) Because

(1) Our assumption that it must be that hold that the דין for מוכת עץ is the same as for בעולה

(2) is in fact incorrect

(3) since

(a) Unlike for בעולה נמצאת

(i) מקח טעות ואין לה כלום רבא disagrees with רב ששת and

(b) For מוכת עץ נמצאת

(i) The איש isn't כל כך מקפיד

(ii) There's no טעות מקח

(iii) and she has the same מנה that רבנן say she has where הכיר בה

iii) So

(1) For רבא

(2) the ברייתא can deal with שלא הכיר בה מוכת עץ according to רבנן

רבא לאחר דהדר בי'						
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ לרבא לפני דהדר בי'	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	הכיר בה בבעולה	
	200 דמדמין לה לבוגרת	200 דמדמין לה לבוגרת	0 דמקה טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
ומיושב לרבא דאתיא ברייתא כרבנן במוכת עץ	100 דלא מקפיד כל כך ולא הוי מקח טעות ולכן אין דינה כבעולה שלא הכיר בה	100 דמדמין לה לבעולה שהכיר בה	0 דמקה טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	רבנן

11) מהרש"ל as explained by תד"ה הדר בי' רבא

a) First קשיא of תוספות

i) To explain the ברייתא for רבא

ii) Why doesn't the גמרא say that

(1) הדר בי' רבא

(a) from his שיטה against רב ששת on הכיר בה

(b) And רבא now agrees that her כתובה is מנה the same as רב ששת who says מקח טעות means מקח טעות only from 200

iii) So the ברייתא can deal with הכיר בה שלא הכיר בה both for ר' מאיר and רבנן

iv) And for רבא it's possible that נמצאת מוכת עץ לית לה ולא כלום רבא still says

קשיא א' תוספות כמבואר במהרש"ל – אמאי לא אוקמי' לרבא כזה						
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	הכיר בה בבעולה	
	200 דמדמין לה לבוגרת	200 דמדמין לה לבוגרת	100 דהדר בי' וס"ל כרב ששת דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
ומיושב לרבא דאתיא ברייתא בבעולה בין לרבנן בין לר' מאיר	0 דמקה טעות הוי בדומה לרבא לפני דהדר בי'	100 דמדמין לה לבעולה	100 דהדר בי' וס"ל כרב ששת דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	רבנן

a) קשיא of תוספות to the first תירוץ

i) The גמרא holds that it's more מסתבר to say that משמע לגמרי טעות

ii) And that's why the גמרא prefers an אוקימתא where רבא is הדר from his מימרא on מוכת עץ as we've explained

b) Second קשיא of תוספות as explained by מהרש"ל

i) Say that

(1) כתובתה says מוכת עץ שלא הכיר בה ר' מאיר from the assumption that רבא הדר בי' 200

(a) And that 100 כתובתה in fact says ר' מאיר

(b) So that the מוכת עץ ר' מאיר in a case of לא הכיר בה on ברייתא

(2) And that הדר בי' even after he was רבא

(a) Still holds for רבנן that בי' דלא הדר has no מוכת עץ כתובה at all

(b) The same as בעולה שלא הכיר בה

קושיא ב' דתוספות – אמאי לא אוקמי לרבא כזה						
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	הכיר בה בבעולה	
ומיושב דאתיא ברייתא כר' מאיר במוכת עץ	100	200 דמדמין לה לבוגרת	0 דמקח טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
	0 דמקח טעות הוי בדומה לרבא לפני דהדר בי'	100 דמדמין לה לבעולה	0 דמקח טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	רבנן

b) תירוץ

i) Since

(1) בוגרת to מוכת עץ ר' מאיר compares

(2) And for לא הכיר בה and הכיר בה there's no difference between בוגרת

ii) There's no סברא for ר' מאיר to say for מוכת עץ that there's a difference between הכיר בה and לא הכיר בה

מהרש"ל (12)

a) Refer back to the first קשיא of תוספות as understood by מהרש"ל

קושיא א' דתוספות כמבואר במהרש"ל – אמאי לא אוקמי לרבא כזה						
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	הכיר בה בבעולה	
	200 דאינו מקח טעות ודינו כאלו הכיר בה	200 דמדמין לה לבוגרת	100 דהדר בי' וס"ל כרב ששת דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
ומיושב לרבא דאתיא ברייתא בבעולה בין לר"מ בין לרבנן	0 דמקח טעות הוי בדומה לרבא לפני דהדר בי'	100 דמדמין לה לבעולה	100 דהדר בי' וס"ל כרב ששת דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	רבנן

b) קשיא

i) We've established that

- (1) It's מקח טעות and more קפידא that there's more מסתבר
- (a) לא הכיר בה שהיא בעולה where
- (b) לא הכיר בה שהיא מוכת עץ than where
- (2) So how can תוספות ask that
- (a) there should be more מקח טעות and more קפידא
- (i) לא הכיר בה שהיא מוכת עץ for
- (ii) than for בעולה בה שהיא הכיר לא
- c) תירוץ
- i) Must be that this is what תוספות means to ask in its first קשיא
- d) First הקדמה – details of the משנה at יב: that we mentioned earlier
- i) ר' יהושע says
- (1) An איש who says נסתחפה שדהו so that נאנסתי תחתיך אשה
- (2) has no נאמנות
- (3) Against the איש if the איש says
- (a) נאנסת שאין תחתיך
- (b) I wasn't מכיר that you were a בעולה
- (c) And מקחי מקח טעות
- e) Second הקדמה
- i) There are two possible ways to understand לא הכיר בה שהיא בעולה in our סוגיא
- (1) either
- (a) The אשה agrees that she was already a בעולה **before** אירוסין or there are עדים that she was already a בעולה **before** אירוסין
- (b) based on her הודאה or the עדים it's a פשיטות that
- (i) she can't claim נסתחפה שדהו
- (ii) and the איש can claim מקח טעות
- (2) or
- (a) the same as in the משנה at יב:
- (b) She claims that
- (i) she became a בעולה **after** אירוסין
- (ii) and נסתחפה שדהו and the איש can't say מקח טעות
- (iii) so that her כתובה is 200
- (c) But
- (i) Following ר' יהושע in the משנה at יב:

- (ii) We decide that
 - 1. אינה נאמנת
 - 2. And we rule that
 - a. she was already a בעולה before אירוסין
 - b. and is a בעולה שלא הכיר בה
- (iii) And based on our ruling
 - 1. We ignore her claim that נסתחפה שדהו
 - 2. and permit the איש to say מקה טעות
- f) This is what תוספות asks in its first קשיא
 - i) say for רבא
 - (1) First that
 - (a) It's only where the אשה is מודה or there are עדים שנבעלה that רבא disagrees with רב ששת and says נמצאת בעולה לית לה כלום because מקה טעות means מקה טעות לגמרי
 - (2) Second that
 - (a) where she's not מודה and there are no עדים
 - (b) even though ר' יהושע says that אינה נאמנת
 - (c) still
 - (i) רבא agrees with רב ששת that there's no מקה טעות לגמרי and her כתובה is 100
 - (3) Third that
 - (a) The ברייתא deals with בעולה בה שהיא בעולה לא הכיר בה in a case where she's not מודה and there aren't any עדים
 - (b) and says in that case that she has 100 both for מאיר ר' and for רבנן
 - (4) Fourth that
 - (a) For לא הכיר בה שהיא מוכת עץ
 - (i) Since there is no גנאי to an אשה to be מודה that she was מוכת עץ before שנתארסה
 - (ii) we can assume that the אשה is מודה that she was מוכת עץ before שנתארסה
 - (5) as a result
 - (a) רבא can say for לא הכיר בה שהיא מוכת עץ
 - (i) Which בסתם refers to a case where she's מודה
 - (ii) That לית לה ולא כלום
 - (b) Without there being a קשיא that he's מקפיד more for מוכת עץ than for בעולה

(c) Since we've established that בבועלה where she's מודה the דין is also that לית לה ולא כלום

ii) So why did the גמרא need to say that רבא was הדר from saying that בה במוכת עץ שלא הכיר בה has no כתובה at all

קושיא א' דתוספות כמבואר בתירוץ דמהרש"ל – אמאי לא אוקמי' לרבא כזה							
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ דבסתם מדובר היכא דמודה	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבועלה לרבא היכא דמודה או דאיכא עדים	לא הכיר בה בבועלה לרבא כשאינה מודה וליכא עדים	לא הכיר בה בבועלה לרב ששת אפילו היכא דמודה או דאיכא עדים	הכיר בה בבועלה	
	200 דאינו מקח טעות ודינו כאלו הכיר בה	200 דמדמין לה לבוגרת	0 דבזה פליג רבא ארב ששת וס"ל דהוי מקח טעות	100 דבזה לא פליג ארב ששת	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
ומיושב לרבא דאתיא ברייתא בבועלה בין לרבנן בין לר' מאיר היכא דאינה מודה וליכא עדים	0 דמקח טעות הוי בדומה לרבא לפני דהדר בי' דבסתם מדובר היכא דמודה	100 דמדמין לה לבועלה	0 דבזה פליג רבא ארב ששת וס"ל דהוי מקח טעות	100 דבזה לא פליג ארב ששת	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	רבנן

g) To which תוספות answers

i) The "מקח טעות" on which רבא and רב ששת disagree

ii) Is brought by the גמרא at דף יב: that ר' יהושע of משנה

(1) deals with an אשה who isn't מודה and for whom there are no עדים

(2) and for whom ר' יהושע says the איש is נאמן that מקח טעות

iii) So it must be that רבא says לית לה ולא כלום even in this case

13) תוספות of קשיא "יש רוצים לתרץ" שיטה

a) This is what תוספות asks in its first קשיא

i) Maybe רבא was הדר בי' to say that ר' מאיר agrees with רב ששת that לית לה כתיבה בעולה has 100 for her

ii) So the ברייתא can follow ר' מאיר for בעולה

קושיא א' דתוספות כמבואר ביש רוצים לתרץ – אמאי לא אוקמי' לרבא כזה						
	לא הכיר בה במוכת עץ	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת אפילו היכא דמודה או דאיכא עדים	הכיר בה בבעולה	
ר' מאיר	200 דאינו מקח טעות ודינו כאלו הכיר בה	200 דמדמין לה לבוגרת	100 דס"ל כרב ששת	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	
רבנן	0 דמקח טעות הוי בדומה לרבא לפני דהדר בי'	100 דמדמין לה לבעולה	0 דהוי מקח טעות דלא ס"ל כרב ששת	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	

b) First יש רוצים לפרש on קשיא

i) We've established for תוספות that

(1) ר' מאיר and רבנן disagree only

(a) Whether מוכת עץ is לבעולה

(b) But they're not מחולק on the דין of בעולה

c) Second קשיא

i) Once רבא says that ר' מאיר can accept the שיטה of רב ששת

ii) Why would רבא say that רבנן disagree with רב ששת

14) מהרש"א

a) הקדמה

i) Review how the גמרא understood רבא before he was הדר בי'

רבא לפני דהדר בי'						
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ לרבא לפני דהדר בי'	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	הכיר בה בבעולה	
	200 דמדמין לה לבוגרת	200 דמדמין לה לבוגרת	0 דמקח טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
לרב ששת אתיא ברייתא בבעולה בין לר' מאיר בין לרבנן לרבא לא מצי אתיא כשום מאן דאמר	0 מקח טעות דמדמין לה לבעולה	100 דמדמין לה לבעולה	0 דמקח טעות	100 דליכא מקח טעות אלא ממאתים	100	רבנן

b) קשיא in its first תוספות asks that

i) רבא הדר בי' מתרוייהו Maybe

(1) Meaning

- (a) הדר he's
- (i) from what he said that לא הכיר בה שהיא בעולה has no כתובה at all
- (ii) and he now agrees with רב ששת for הכיר בה בעולה שלא הכיר בה כתובה מנה that
- (b) and he's also הדר from what he said that לא הכיר בה has no כתובה at all
- (i) and he now says that כתובה מנה

קשיא א' דתוספות כמבואר במהרש"א						
ברייתא דלא הכיר בה 100	לא הכיר בה במוכת עץ לרבא לפני דהדר בי'	הכיר בה במוכת עץ	לא הכיר בה בבעולה לרבא	לא הכיר בה בבעולה לרב ששת	הכיר בה בבעולה	
	200 דמדמין לה לבוגרת	200 דמדמין לה לבוגרת	100 דהדר בי' וס"ל כרב ששת	100 דליכא מקה טעות אלא ממאתים	100	ר' מאיר
100 ומיושב לרבא דאתיא ברייתא כרבנן בין במוכת עץ בין בבעולה וכו' מ' בבעולה	100 דדינה כבעולה	100 דמדמין לה לבעולה	100 דהדר בי' וס"ל כרב ששת	100 דליכא מקה טעות אלא ממאתים	100	רבנן

ii) it follows that

- (1) מוכת עץ שלא הכיר בה needn't rely on the סברא of אין מקפיד כל כך to explain why כתובה מנה
- (2) and the ברייתא
- (a) מוכת עץ and בעולה both for רבנן can follow
- (b) And can also follow ר' מאיר for בעולה

c) Now

i) שיטה in fact follows רש"י

- (1) And that's why רש"י isn't גורס that "מההיא" רבא בי' הדר
- (2) Because
- (a) The word "מההיא" means that רבא is הדר from only one דין
- (b) While רש"י in fact says that
- (i) the גמרא follows the שיטה of the קשיא of תוספות
- (ii) that רבא is הדר מתרוייהו

ii) but תוספות answers that

- (1) The original גרסא of מההיא is correct
- (2) Because
- (a) the גמרא doesn't propose that רבא in the end agree with רב ששת
- (b) since it's more מסתבר that יהושע of משנה in מקה טעות ר' יהושע means לגמרי לית לה ולא כלום

- iii) so we conclude as תוספות mentioned earlier that
 - (1) רבא was 'הדר בי' from what he thought that
 - (a) לית לה ולא כלום is דין לא הכיר בה במוכת עץ for רבנן
 - (2) Because רבא realized that for מוכת עץ the איש isn't מקפיד as much
 - (3) And the ברייתא follows רבנן for מוכת עץ
- d) מהרש"ל then asks its 'קושיא ב' the same as we've already explained for
 - i) Say that
 - (1) 200 כתובתה לא הכיר בה ר' מאיר from the assumption that רבא הדר בי'
 - (a) And that ר' מאיר in fact says 100 כתובתה
 - (2) So that
 - (a) מוכת עץ in a case of ר' מאיר can follow לא הכיר בה on ברייתא
 - (b) And רבא even after he was 'הדר בי'
 - (i) Still holds for רבנן that דלא הדר בי מוכת עץ has no כתובה at all
 - (ii) The same as לא הכיר בה שהיא בעולה
 - ii) And
 - (1) שיטה we ought to prefer this
 - (2) Because it doesn't require that we say that
 - (a) בעולה is different from מוכת עץ of דין
 - (b) because a person isn't מקפיד as much for מוכת עץ שהיא מוכת עץ as for לא הכיר בה שהיא בעולה

דף יב.

רש"י ד"ה ניחוש

1) ברייתא

a) If

i) ראובן was נושא an אשה but **there are עדים** that she wasn't נסתרה with ראובן

ii) The אשה was afterwards

(1) נתאלמנה or נתגרשה

(2) שמעון to מקודשת became

(3) שמעון to נישואין after נמצאת בעולה And

b) Then

i) She has 100 בכתובתה the same as if שמעון knew at אירוסין שעת that she was a בעולה

ii) And he can't be טוען טענת בתולים to say מקח טעות and she has no כתובה at all

2) רש"י as explained by גמרא

a) קשיא

i) It's possible that זינתה תחת שמעון and she's לו אסורה

ii) Why aren't we חושש that

(1) Since he can't be טוען טענת בתולים to be מפסיד her כתובה and pay her nothing

(2) He won't come to ב"ד and ב"ד won't be מברר whether she's לו אסורה

3) רש"י

a) קשיא

i) דף יא: says רב ששת that

(1) An אשה who is found to be a בעולה has a מנה for her כתובה

ii) Why not ask the same קשיא that

(1) Give that her כתובה is 100 anyway

(2) He won't come to ב"ד and ב"ד won't be מברר whether she's לו אסורה because זינתה תחתיו

b) תירוץ

i) here

(1) "אינו יכול לטעון" of לשון the ברייתא uses

(2) This means he can't come to ב"ד to make a claim in the first place

ii) There at דף יא:

(1) the גמרא doesn't use the phrase אינו יכול לטעון

- (2) so
- (a) he can at least make the טענה to ב"ד
 - (b) And ב"ד can then be מברר whether she's לו אסורה
- 4) משנה
- a) האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו יכול לטעון טענת בתולים
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) The משנה of אצל חמיו האוכל uses the same "אין יכול לטעון" words as our משנה
 - ii) why didn't the גמרא ask there too that
 - (1) Since he can't make any טענה
 - (2) אסורה לו and is זינתה תחתיו won't be מברר whether she was ב"ד

תד"ה אמר רבה

1) First הקדמה

- a) In the words "כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה בעלמא"
- b) בעלמא means the common case where
 - i) לא הכיר בה שהיא בעולה
 - ii) And the אשה had never before been נשאת or לחופה

2) Second הקדמה

- a) There is a מחלוקת between רבא and רב ששת on whether in a בעלמא case
 - i) The אשה has no כתובה at all because the איש can say מקחי מקח טעות
 - ii) Or the אשה has a כתובה of 100 – the same as if הכיר בה that she was a בעולה
- b) רבא is מדייק from the סיפא of the משנה at יב: that לית לה ולא כלום

3) יא: at ברייתא

- a) If שמעון when he was מארס an אשה knew that
 - i) the אשה was once נישאת to ראובן who later died or was מגרש the אשה
 - ii) and there are עדים that the אשה wasn't נסתרה with ראובן
- b) and when שמעון was כונס the אשה she was נמצאת בעולה
- c) then
 - i) מקחי מקח טעות and that טוען טענת בתולים can't be שמעון
 - ii) because
 - (1) Even though there were עדים that she wasn't נסתרה with ראובן
 - (2) Still he should have been "חושש קצת" that she was נבעלה to ראובן
 - iii) and her כתובה is 100 the same as any בעולה

4) משנה of the רישא

- a) If שמעון when he was מארס an אשה knew that
 - i) the אשה was נכנסה לחופה with ראובן who immediately after the חופה and presumably before בעילה died or was מגרש the אשה
 - ii) but there are no עדים that the אשה wasn't נסתרה with ראובן
- b) and when שמעון was כונס the אשה she was נמצאת בעולה
- c) then
 - i) שמעון can't be טוען טענת בתולים because
 - (1) Even though she was only נכנסה לחופה with ראובן
 - (2) Still

- (a) he should have been "חושש הרבה" that she was נבעלה to ראובן
- (b) because there were no עדים that she wasn't נסתרה with ראובן
- ii) and her כתובה is 100 the same as any בעולה
- 5) Note that
- a) Where בעלה מקודם חושש that she was בעלה מקודם בחזקת בתולה בעלמא he has no reason at all to be חושש
- b) It follows that
- i) כנסה בחזקת בתולה בעלמא
- (1) Is more similar to the ברייתא where he should have been חייש קצת that she was נבעלה מקודם
- (2) Than it is to the משנה where he should have been חייש הרבה that she was נבעלה מקודם
- 6) The גמרא sets out two לשונות of a מימרא
- a) first לשון
- i) "זאת אומרת"
- (1) The ברייתא that deals with where the איש should have been חייש קצת
- (2) teaches also that
- (a) כנסה בחזקת בתולה בעלמא also has a כתובה of 100
- (b) Even though בעלמא he had no reason to be חייש at all
- b) Second לשון – איכא דמתני לה אמתניתין – לשון
- i) "זאת אומרת"
- (1) the **רישא of the משנה** that deals with where the איש should have been חייש הרבה teaches also that
- (a) כנסה בחזקת בתולה בעלמא also has a כתובה of 100
- (b) Even though בעלמא he had no reason to be חייש at all
- 7) תוספות
- a) שאלה
- i) Are we גורס that the מאן דאמר who says "זאת אומרת" is רבא or רבה
- b) תשובה
- i) It must be that we're גורס that it's רבה who says "זאת אומרת" that מנה יש לה בעלמא
- ii) Because otherwise there might be a סתירה in the משנה
- iii) Here's why
- (1) We established that רבא is מדייק from the סיפא of the משנה that כלום לית לה ולא כלום
- (2) While

(a) "איכא למידק מרישא [דמשנה]"

(b) Meaning that we **can be** מדייק from the רישא of the משנה that יש לה מנה

8) מהרש"א

a) קשיא

i) Why does תוספות say that איכא למידק מרישא that יש לה כתובה מנה

(1) That implies that it's possible to be make this דיוק

ii) When we've seen that

(1) In the לשון ב' איכא דמתני לה

(2) the גמרא says outright that we do make this דיוק from the רישא of the משנה

b) תירוץ

i) Part 1

(1) You're right that

(a) איכא דמתני לה for the

(b) it's clear that it's רבה who's מדייק from the רישא of the משנה that זאת אומרת that יש לה מנה

(2) Because for רבא

(a) If the רישא of the משנה teaches that יש לה מנה for בעלמא בתולה בחזקת

(b) This would be סותר the סיפא of the משנה as understood by רבא

ii) Part 2

(1) But for 'א לשון

(a) Where זאת אומרת is based on the ברייתא

(2) It's possible that

(a) רבא is in fact the מאן דאמר who says from the ברייתא that זאת אומרת that יש לה מנה כנסה בחזקת בתולה בעלמא

(b) And that the סיפא of the משנה disagrees with the ברייתא

(3) That's why תוספות says ספק בלשון that for this first לשון

(a) Once רבא is מדייק from the ברייתא that יש לה מנה for בעלמא בתולה בחזקת

(b) It's **possible** that he's מדייק the same דין from the רישא of the משנה

(c) With the result that there'd be a סתירה between the רישא and the סיפא of the משנה

c) קשיא

i) Since we've established that כנסה בחזקת בתולה בעלמא is more similar to the ברייתא than to the משנה

ii) Why do you assume that

- (1) if רבא is מדייק from the ברייתא that יש לה מנה for בעלמא בתולה בחזקת בעלמא
- (2) it's possible that he's מדייק the same from the רישא of the משנה

תד"ה שתי תקנות הוו ותד"ה כיון דחזו

- 1) משנה
 - a) אחת אלמנת ישראל ואחת אלמנת כהנים כתובתן 100
 - b) ב"ד של כהנים היו גובין לבתולה בת כהן 400
- 2) ברייתא
 - a) אלמנה בת כהן כתובתה 200
- 3) גמרא
 - a) קשיא
 - i) אלמנה בת כהן סותר each other on כהן and the משנה ברייתא
 - b) מבאר below that we'll be רב אשי of תירוץ
 - i) ב' תקנות הוו
 - ii) מעיקרא תקינו לבתולה ד' מאות זוז ולא למנה מנה
 - iii) כיון דחזו דמזלזלי בהו תקינו להו מאתן
 - iv) כיון דחזו דקא פרשין מינייהו
 - (1) דאמרי עד דנסיבן אלמנת כהנים
 - (2) ניזל ניסב בתולה בת ישראל
 - v) אהדרינהו למילתייהו
- 4) תוספות
 - a) תוספות considers whether it would have been enough for the תירוץ that there was only one תקנה
 - b) And sets out this "ליכא למימר first" that we'll also be מבאר below
 - i) וליכא למימר
 - (1) דחדא תקנה הואי
 - (2) ומתניתין קודם תקנה
 - (3) ובריייתא לאחר תקנה שתיקנו לאלמנה 200
 - ii) דהא חזינן השתא דלית להו 200
 - c) then sets out a "second למימר" וליכא למימר
- 5) מהרש"א
 - a) To understand the "ליכא למימר first" we need first to consider two possible מהלכים in the two תקנות mentioned in the גמרא
- 6) First מהלך in the two תקנות

מהלך א'		
בתולה 200 אלמנה 100	מעיקרא	1
בתולה 400 ואלמנה 100 (תקנה א') והיינו דין דמשנה	לאח"כ	2
200 (תקנה ב') והיינו דין דברייתא	לאח"כ דמזולתי בהו	3
100 (לא חשיב תקנה)	לאח"כ כיון דחזו דפרשי מינייהו אהדרינהו למילתייהו	4

- a) The first תקנה
- Raised the כתובה of כהן בת כהן to 400 and left the כתובה of כהן בת כהן at 100
 - So that the משנה that says that the כתובה of כהן בת כהן is 100 applies after the first תקנה
- b) The second תקנה
- Was made דחזו דמזולתי בהו and raised the כתובה of כהן בת כהן to 200
 - So that the ברייתא that says that the כתובה of כהן בת כהן is 200 applies after the second תקנה
- c) In the end
- כיון דפרשי
 - אהדרינהו למילתייהו that the כתובה of כהן בת כהן is 100
- d) Note that for this מהלך
- אהדרינהו למילתייהו doesn't count as a third תקנה
 - Because it only brought back the same דין that applied after the first תקנה
- 7) מהלך of the first "ולכא למימר" ביאור
- a) קשיא
- Why didn't the גמרא say that there was only one תקנה
 - Because
 - The כתובה of כהן בת כהן in row 2 of the following table was 100 even before any תקנה
 - That
 - When in row 2 כתובת בתולה כהן was raised to 400
 - The כתובה of אלמנה remained at 100
 - Shouldn't count as a תקנה for כהן בת כהן
 - And the only תקנה for כהן בת כהן was when because of זלזול her כתובה was raised to 200

טור ב'	טור א'		
ולכא למימר הראשון למהלך א'	מהלך א'		
	בתולה 200 אלמנה 100	מעיקרא	1
אינה תקנה דכך היתה מעיקרא לאלמנה	בתולה 400 ואלמנה 100 (תקנה א') והיינו דין דמשנה	לאח"כ	2
תקנה א'	200 (תקנה ב') והיינו דין דברייטא	לאח"כ דמזולתי בהו	3
לאו תקנה היא	100 (לאו תקנה היא)	לאח"כ כיון דחזו דפרשי מינייהו אהדרינהו למילתייהו	4

b) תירוץ

i) "ליכא למימר" what you propose

ii) Because we see nowadays that the כתובה of כהן בת כהן is 100

8) מהרש"א

a) קשיא

i) The תירוץ of וליכא למימר explains only that there must have been אהדרינהו

ii) It doesn't explain why in row 2 the 100 for the כתובה of כהן בת כהן counts as a תקנה

b) תירוץ

i) You're right

ii) the וליכא למימר in תוספות doesn't work for the possible מהלך we've outlined

iii) So it must be that תוספות instead had the מהלך in טור ג' in the following table

9) Second מהלך of תוספות in the two תקנות of the גמרא

טור ג'	טור ב'	טור א'		
מהלך ב'	"ולכא למימר למהלך א'"	מהלך א'		
לאו תקנה היא	לאו תקנה היא	בתולה 200 אלמנה 100	מעיקרא	1
אינה תקנה דכך היתה מעיקרא	אינה תקנה דכך היתה מעיקרא	בתולה 400 ואלמנה 100 (תקנה א') והיינו דין דמשנה	לאח"כ	2
תקנה א'	תקנה א'	200 (תקנה ב') והיינו דין דברייטא	לאח"כ דמזולתי בהו	3
תקנה ב'	אינה תקנה	100 (לא חשיב תקנה)	לאח"כ כיון דחזו דפרשי מינייהו אהדרינהו למילתייהו	4

a) Namely

i) The גמרא itself agrees that 100 כתובה for אלמנה in row 2 isn't a תקנה

ii) And

(1) the reason that the גמרא says there are two תקנות

(2) is that the גמרא considers that אהדרינהו למילתייהו counts as the second תקנה

b) שאלה

- i) What's the תוספות in וליכא למימר of the first מהלך of the ביאור for this תוספות
- c) תשובה
- i) תוספות asks that
- (1) To explain why the משנה says 100 and the ברייתא says 200
- (2) All that's needed is to refer to rows 1 and 3 in טור ג' in the table
- (a) Namely
- (i) the original דין of 100
- (ii) and the first תקנה of 200
- (3) Why does the גמרא also refer to the second תקנה of אהדרינהו
- ii) And the גמרא answers
- (1) You're right that to explain the משנה and ברייתא one תקנה is enough
- (2) The גמרא brings the second תקנה of אהדרינהו only to explain why today אלמנה is 100

10) תוספות in וליכא למימר of the second ביאור

- a) קשיא
- i) Why didn't the גמרא follow the מהלך in טור ד' that says there was only one תקנה

טור ד'	טור ג'	טור א'		
קושיית וליכא למימר ב' אמאי לא פירשו ככה:	מהלך ב'			
בתולה 200 אלמנה 100 והיינו דין דמשנה	בתולה 200 אלמנה 100	בתולה 200 אלמנה 100	מעיקרא	1
בתולה 400 ואלמנה 200 מחמת זלזול אינה תקנה דבבת אחת נתקנה והיינו דין דברייתא	בתולה 400 ואלמנה 100 אינה תקנה דכך היתה מעיקרא והיינו דין דמשנה	בתולה 400 ואלמנה 100	לאח"כ	2
	200 תקנה א' והיינו דין דברייתא	200	לאח"כ דמזלזלי בהו	3
	תקנה ב'	100	לאח"כ כיון דחזו דפרשי מינייהו אהדרינהו למילתייהו	4

- b) namely
- i) the משנה refers to the original דין in line 1
- (1) before there were any תקנות and בת כהן was 200 and בת אלמנה was 100
- ii) and then
- (1) at the same time in line 2 that they were מתקן 400 for בת כהן
- (2) they were מתקן 200 for בת אלמנה because of זלזול

iii) and it's at this stage that the ברייתא says 200 for אלמנה בת כהן

iv) note that

(1) for this שיטה there'd also be only one תקנה

(a) Because

(i) we wouldn't count the תקנה in line 2

(ii) that was for both בתולה and אלמנה and wasn't for בתולה alone

c) תירוץ

i) It's מסתבר that the זלזול that increased כתובת אלמנה בת כהן occurred only

(1) Some time after כתובת בתולה בת כהן was set at 400

(2) When it turned out that כתובת אלמנה בת כהן was only one fourth of the כתובה of בתולה בת כהן

ii) Note that

(1) below we'll be מבאר two שיטות in זלזול

(2) and the תוספות we've just set out follows the שיטה of הסבר

11) רש"י

a) שאלה

i) What is the זלזול that came about to כתובת בתולה בת כהן after כתובת בתולה בת כהן was raised to 400

b) תשובה

i) קלה בעיניהם להוציאן because their כתובה wasn't expensive

12) תוספות ד"ה כיון דחזו

a) רש"י to קשיא

i) כתובת אלמנה בת כהן was 100

(1) the same as אלמנת ישראל

(2) even before כתובת בתולה בת כהן was raised to 400

ii) why wasn't it קלה בעיניהם להוציאן then

b) תירוץ

i) Must be that זלזול happened when בתולה בת כהן was raised to 400

ii) And the reason wasn't that it now became קלה בעיניהם להוציאן

iii) But that now

(1) some people didn't want to marry אלמנה בת כהן in the first place

(2) because of their low status in having a כתובה that was only $\frac{1}{4}$ of the כתובה of בתולה בת כהן

- c) first קשיא
- i) how is this זלזול different from the פרשי that happened when the כתובה of אלמנה בת כהן was later raised to 200 the same as בתולה בת ישראל
- d) second קשיא as explained by מהרש"א
- i) Since there had been זלזול at 100
 - ii) Why were they later מתקן to be למילתייהו to 100
- e) תירוץ
- i) When the כתובה of אלמנה בת כהן was 100 and there was זלזול
 - (1) **some** men didn't want to marry אלמנות בנות כהן because of their low status relative to בתולות בנות כהן whose כתובה was 400
 - (2) and that's why the כתובה of אלמנה בת כהן was raised to 200
 - ii) but
 - (1) afterwards we realized that פרשי
 - (a) meaning that **no men** wanted to marry אלמנה בת כהן
 - (b) since the כתובה of 200 for בתולה בת ישראל wasn't more expensive than the אלמנה בת כהן כתובה
 - (2) so אהדרינהו למילתייהו because
 - (a) When the כתובה of אלמנה בת כהן was 100 at least some men married them

דף יב:

תד"ה כיון דחזו

ד"ה See the prior

גמרא כגון בת ישראל לכהן

- 1) משנה
 - a) The בתולה בת כהן לכהן of a כתובה is 400
- 2) שאלה
 - a) How מסתבר is it that a חתן can agree to a כתובה of 400 in other cases
- 3) תשובה
 - a) For לישראל לכהן it's מסתבר הרבה because the בת כהן raises the יחוס for the חתן
 - b) For לישראל לכהן it's מסתבר הכי פחות because the לישראל בת lowers the יחוס of the חתן
 - c) For לישראל לישראל לכהן it's מסתבר קצת because the לישראל בת doesn't affect the status of the חתן
- 4) גמרא
 - a) שמואל
 - i) לישראל לישראל לכהן can also give a כתובה of 400 for לישראל לישראל לכהן
- 5) ברייתא
 - a) הרוצה לעשות
 - i) כדרך שכהנים עושין
 - ii) כגון בת ישראל לכהן (כגון א')
 - iii) [כגון] ובת כהן לישראל (כגון ב')
 - b) עושין
- 6) Here are three possible מהלכים to be מבאר the ברייתא
 - a) First מהלך
 - i) Both "כגון" refer to the 400 that לישראל is רוצה
 - (1) The first כגון refers to the 400 that לישראל is רוצה for לישראל לכהן
 - (2) The second כגון refers to the 400 that לישראל is רוצה for לישראל לכהן
 - ii) Note for this מהלך that לישראל is רוצה 400 only where there's a כהונה צד
 - b) Second מהלך
 - i) Both "כגון" refer to the 400 that כהנים are עושין
 - (1) The first כגון refers to the 400 that לישראל is עושה for לישראל לכהן
 - (2) The second כגון refers to the 400 that לישראל is עושה for לישראל לכהן
 - ii) Note that for this מהלך the ברייתא doesn't mention what לישראל is רוצה
 - c) Third מהלך
 - i) The first כגון refers to the 400 that לישראל is רוצה for בתו when לישראל לכהן

- ii) The second כגון refers to the 400 that עושין are בתו when לישראל
- 7) מהרש"א of הוה אמינא as understood by גמרא
- a) שמואל קשיא to
- i) Assume that the ברייתא follows the first מהלך
- ii) Then you have this קשיא
- (1) For this מהלך a ישראל is רוצה 400 only where there's a כהונה צד
- (2) Yet שמואל says ישראל is רוצה 400 even for לישראל לישראל where there's no צד כהונה
- b) תירוץ
- i) The ברייתא doesn't need to say ישראל is also רוצה ועושה 400 for לישראל לישראל
- ii) Because the ברייתא says its דין in the sense of לא מיבעיא
- (1) Not only do we hold and it's not necessary to mention that
- (a) ישראל is רוצה 400 for לישראל לישראל
- (b) that's מסתבר קצת
- (2) But we also hold and need to mention in the first כגון that
- (a) ישראל is רוצה 400 even for לכהן לישראל
- (b) That's מסתבר הכי פחות
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Once the ברייתא teaches the first כגון that ישראל is רוצה 400 for לכהן לישראל
- (1) that's מסתבר הכי פחות
- ii) Why does the ברייתא have to add the second כגון that ישראל is רוצה 400 also for בת ישראל לכהן
- (1) that's מסתבר הרבה
- iii) This is how the ברייתא should have set out its "לא מיבעיא"
- (1) Not only do we hold that and it's not necessary to mention that
- (a) ישראל is רוצה ועושה 400 for לישראל לישראל
- (i) that's מסתבר קצת
- (b) And for לישראל לישראל
- (i) that's מסתבר הרבה
- (2) But we also hold and need to mention in the first כגון that
- (a) ישראל is רוצה ועושה 400 even for לכהן לישראל
- (i) That's מסתבר הכי פחות

b) תירוץ

i) Must be that

- (1) the *ברייטא* follows the second *מהלך* that both *כגון* refer to what *כהנים* are *עושין*
- (2) And the *ברייטא* never sets out what a *ישראל* is *רוצה*

ii) and we can say that

- (1) *בת ישראל לישראל* for a *רוצה* 400 *ישראל* is
- (2) So that there's no need to say that the *ברייטא* is set out in the sense of *לא מיבעיא*

iii) And

- (1) Since both *כגון* set out what *כהנים* are *עושין*
- (2) we can say that the *ברייטא* sets out the two "*כגון*" by way of *זו ואין צריך לומר* זו
- (3) Namely

(a) *בת ישראל לכהן* for 400 *עושין* *כהנים* are

(i) That's *פחות הכי מסתבר* and that's set out in the first *כגון*

(b) *ואין צריך לומר* that

(i) *בת כהן לישראל* for 400 *עושין* *כהנים* are

(ii) That's *מסתבר הרבה* and that's set out in the second *כגון*

c) קשיא

i) This *מהלך* is good

ii) but

- (1) since for this *מהלך* there is no *קשיא* to *שמואל*
- (2) it must be that the *גמרא* doesn't follow it
- (3) presumably because the *גמרא* says it's a *דוחק* to say the two *כגון* are written in the sense of *זו ואין צריך לומר* זה

d) תירוץ

i) Must be that that the *ברייטא* uses the third *מהלך*

- (1) The first *כגון* refers to the 400 that *ישראל* is *עושה* for *בתו*
 - (a) Namely to pay 400 for *בת ישראל לכהן*
- (2) The second *כגון* refers to the 400 that *כהנים* are *עושין* for their *בנותיהם*
 - (a) Namely for *בת כהן לישראל*

ii) It follows that

- (1) it's no *קשיא* why the *ברייטא* mentions the second *כגון*
- (2) Because we understand that
 - (a) the *ברייטא* mentions this *כגון* to teach what *כהנים* are *עושין* with *בנותיהן*

iii) But

(1) the גמרא does ask this קשיא

(a) Now that we've established that the ברייתא says that ישראל is רוצה 400 for his בתו in an אופן of לכהן בת ישראל

(b) the קשיא to שמואל stands on why the ברייתא doesn't mention לישראל לישראל

(2) and the גמרא answers this by the לא מיבעיא that we've explained earlier:

(a) Not only do we hold that and it's not necessary to mention that

(i) ישראל is רוצה 400 for לישראל לישראל

(ii) that's מסתבר קצת

(b) But we also say and need to mention in the first כגון that

(i) ישראל is רוצה 400 even for לכהן בת ישראל

(ii) That's מסתבר הכי פחות

דף יג.

תד"ה רב אסי

1) First הקדמה

- a) **מיגו** is a סברא that says that
 - i) a person's טענה א' is correct
 - ii) because if he were lying he would have said טענה ב' instead
- b) the סברא applies only where
 - i) there is a benefit element
 - (1) meaning that טענה ב' would benefit the person more than טענה א'
 - ii) and there is a נאמנות element
 - (1) meaning that the person would have had נאמנות to make טענה ב'

2) Second הקדמה

כתובת אשה		
כשרה לכהונה	200	מוכת עץ תחתיו
כשרה לכהונה	200 לר' מאיר 100 לרבנן דר' מאיר	מוכת עץ שאין תחתיו
פסולה לכהונה	200	נאנסה תחתיו

3) משנה

- a) ראוה מדברת עם אחד ואמרה איש פלוני וכהן הוא
- b) ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חייין

4) גמרא

- a) **רב אסי** says
 - i) The משנה applies only where there are שנבעלה עדים
 - ii) But
 - (1) If there are no שנבעלה עדים
 - (2) איש פלוני וכהן הוא would say that she's נאמנת to say ר' יהושע
 - (3) לא נבעלתי she could have said מיגו

b) זעירי says

- i) The משנה applies even where there are no שנבעלה עדים
- ii) Because ר' יהושע doesn't accept the סברא of מיגו altogether

5) בא"ד לא הוי מיגו גמור at מהרש"א as explained by תוספות

- a) **רב אסי** to קשיא
 - i) ר' יהושע says at דף יב: that
 - (1) an אשה who says נאנסתי תחתך and my כתובה is 200 and I'm פסולה לכהונה

- (2) isn't נאמנת with a מיגו
- (a) that she could have said מוכת עץ אני שאין תחתיך
 - (b) where although her כתובה would also be 200 according to ר' מאיר
 - (c) she'd still have the benefit of not becoming פסולה לכהונה
- ii) and the גמרא explains this is because ר' יהושע doesn't follow מיגו
- b) תירוץ
- i) ר' יהושע does accept the סברא of מיגו where there are the essential two elements of מיגו that are described in the הקדמה
 - ii) but at דף יב:
 - (1) Although there is the benefit element of מיגו
 - (a) Since
 - (i) נאנסתי תחתיך is a better טענה than מוכת עץ שאין תחתיך
 - (ii) because she's not פסולה לכהונה with the טענה of מוכת עץ שאין תחתיך
 - (2) there isn't the נאמנות element of מיגו
 - (a) since
 - (i) based on what ר' יהושע says in a משנה at דף יג.
 - (ii) she wouldn't be נאמנת had she said that she was מוכת עץ שאין תחתיך
- c) קשיא
- i) Why in fact doesn't she have נאמנות to say מוכת עץ שאין תחתיך
 - ii) מוכת עץ תחתיך she could have said מיגו
- d) תירוץ
- i) the benefit element of מיגו is missing
 - ii) because
 - (1) the טענה of מוכת עץ תחתיך
 - (a) where her כתובה is 200 and she's לכהונה
 - (2) is no better for her than the טענה of מוכת עץ שאין תחתיך
 - (a) where her כתובה according to ר' מאיר is also 200
 - (b) and she's also לכהונה
- e) קשיא
- i) But for רבנן דר' מאיר who say the כתובה of מוכת עץ שאין תחתיך is only 100
 - ii) There is the benefit element of מיגו
 - iii) Because the כתובה of מוכת עץ תחתיך is 200
- f) תירוץ

- i) You're right
- ii) But the נאמנות element of מיגו is missing
- iii) Because יהושע ר' says elsewhere that an אשה has no נאמנות to say עץ תחתך מוכת עץ
- g) Note that
 - i) This תירוץ would also explain
 - (1) why she's not נאמנת for תחתך where she's לכהונה (טענה א')
 - (2) she could have said עץ אני תחתך מוכת עץ where she's not לכהונה (טענה ב')
 - ii) Even though all agree that כשרות לכהונה ב' טענה benefits her
- h) קשיא
 - i) Now that we've established that
 - (1) There's no valid מיגו that supports תחתיו נאנסתי
 - (2) because the נאמנות element of עץ מוכת עץ תחתיו and מוכת עץ שאין תחתיו is missing both
 - ii) why does the גמרא at יב: say that
 - (1) נאנסתי תחתך ר' יהושע says she has no נאמנות for
 - (2) because יהושע ר' doesn't accept מיגו
- i) תירוץ
 - i) The גמרא refers to a מיגו that's not a גמור and that's not effective
 - ii) Because it has the benefit element but it doesn't have the נאמנות element
 - iii) And יהושע ר' teaches that we don't follow a מיגו that's not a גמור
- 6) בא"ד לא הוי מיגו גמור at מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) רבנן דר' מאיר for
 - (1) מוכת עץ שאין תחתיו does have a benefit element relative to עץ אני תחתך
 - (2) Since she claims 200 for עץ אני תחתך and she claims only 100 for מוכת עץ רבנן דר' מאיר according to תחתך
 - ii) So
 - (1) the גמרא should have referred to the fact that she could have said עץ אני תחתך מוכת עץ instead of שאין תחתך
 - (2) as a מיגו that's not גמור
 - b) תירוץ
 - i) There is no מיגו at all – not even a מיגו that's not גמור
 - ii) Here's why

- (1) There's a benefit element to a מיגו that's not גמור only if
- (a) טענה ב' would have benefitted her even though she's not נאמנת for that טענה
- (2) For example
- (a) If she says נאנסתי תחתיך (טענה א')
- (i) She in fact is פסולה לכהונה because of this טענה
- (ii) Even though she's not נאמנת with this טענה regarding her כתובה
- (b) While if she had said מוכת עץ אני (טענה ב')
- (i) True that she'd not have been נאמנת regarding her כתובה
- (ii) But at least she'd be כשרה לכהונה
- (3) While in the case of a טענה א' of תחתיו שאין תחתיו טענה א' and a טענה ב' of תחתיו מוכת עץ תחתיו
- (a) This alone that she would be תובע 200 for טענה ב' compared to 100 for טענה א'
- (b) Doesn't benefit her at all because she's not נאמנת for either טענה

תד"ה חדא להכשיר בה

1) משנה

a) רישא

- i) ראוה מדברת עם אחד ואמרה איש פלוני וכהן הוא
(1) רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים דנאמנת
(2) ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן

b) סיפא

- i) היתה מעוברת ואמרה מאיש פלוני וכהן הוא
(1) רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים דנאמנת
(2) ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן

2) גמרא

a) שאלה

- i) What does ראוה מדברת mean

b) רב אסי by תשובה

- i) נבעלה means ראוה מדברת
- ii) the משנה refers to נבעלה as מדברת because נקט לישנא מעליא

c) קשיא

- i) from the סיפא

(1) Where ראוה מעוברת

(2) We already indirectly know that there's a מחלוקת between רבן גמליאל and ר' יהושע where we're certain that נבעלה

d) רש"י as explained by תירוץ

- i) The רישא teaches for רבן גמליאל that the אשה

(1) Who has כשרות

(2) is נאמנת for herself

- ii) The סיפא adds for רבן גמליאל that בתה is also כשרה

(1) Even though בתה never had a כשרות

3) מהרש"א

a) רש"י to קשיא

- i) Once we know from the סיפא for רבן גמליאל that בתה is כשרה even without כשרות

- ii) Why does the רישא need to teach for רבן גמליאל that אשה herself is also כשרה

b) תירוץ

- i) Were it not for the רישא we'd בדוחק say that
 - (1) the סיפא teaches only that the אשה herself is כשרה because of her חזקת כשרות
 - (2) the סיפא uses the word "מעוברת" only as לישנא מעליא for נבעלה
 - (3) and in fact רבן גמליאל isn't בתה מכשיר
- 4) תוספות
 - a) רש"י תירוץ of תוספות doesn't accept
 - b) and answers the קשיא of רש"י with another תירוץ that isn't essential for this מהרש"א
- 5) מהרש"א
 - a) שאלה
 - i) Why doesn't תוספות accept the תירוץ of רש"י that's based on לישנא מעליא
 - ii) After all
 - (1) רב אסי himself already used the concept of לישנא מעליא for the רישא
 - b) תשובה
 - i) Once we know that in fact רב אסי says that רבן גמליאל is בתה מכשיר
 - ii) It's not מסתבר to say that if there were no רישא
 - iii) then
 - (1) to avoid saying that רבן גמליאל is בתה מכשיר
 - (2) we'd have said בדוחק that מעוברת in the סיפא is meant as לישנא מעליא

דף יג:

גמרא לא שתוקי וכשר

1) משנה

- a) ראוה מדברת עם אחד ואמרה איש פלוני וכהן הוא
 - i) רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים דנאמנת
 - ii) ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן

2) גמרא

- a) ר' יוחנן
 - i) חזקת כשרות בתה who has no נאמנת says ר"ג
- b) ר' אלעזר
 - i) בתה only for herself and not for נאמנת says ר"ג

3) ברייתא

- a) נאמנת says רבן גמליאל that במה דברים אמורים
 - i) כשרה is herself that אשה says that עדות For
- b) But
 - i) בתה as far as concerns
 - ii) שתוקי is a בת that is the result of her עדות for both ר"ג and ר' יהושע

4) גמרא

- a) קשיא
 - i) Presumably the ברייתא means that בתה is שתוקי in the sense that לכהונה פסולה
 - ii) So how can ר' יוחנן say for רבן גמליאל that אשה is בתה להכשיר
- b) מהרש"א as explained by תירוצ'
 - i) הולד שתוקי say ר' יהושע and רבן גמליאל that both ברייתא says that
 - ii) שתוקי by דינים ר' יהושע and רבן גמליאל But mean different
 - iii) Namely
 - (1) כשרה לכהונה is שתוקי בתה means רבן גמליאל (1)
 - (2) And as explained by the גמרא in detail
 - (a) The result of being a שתוקי here is only that
 - (i) זכר is a וילד if
 - (ii) עבודה he can't do
 - (3) אשה the same as the לכהונה is וילד means ר' יהושע

תד"ה מסייע לי'

1) משנה

- a) ראוה מדברת עם אחד ואמרה איש פלוני וכהן הוא
 - i) רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים דנאמנת
 - ii) ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין
- b) היתה מעוברת ואמרה איש פלוני וכהן הוא
 - i) רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים דנאמנת
 - ii) ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין

2) גמרא

- a) שאלה
 - i) What does ראוה מדברת mean
- b) זעירי by תשובה
 - i) There are עדים that נסתרה and she's מודה that נבעלה
 - ii) And ר' יהושע teaches that
 - (1) Even though there are no עדים שנבעלה
 - (2) She still has no נאמנות to say that הוא וכהן הוא לפלוני וכהן הוא
- c) רב אסי by תשובה
 - i) There are עדים that נבעלה
- d) And it's only where there are these עדים that ר' יהושע says she's not נאמנת
- e) רב אסי to קשיא
 - i) For זעירי I understand that the סיפא of מעוברת היתה teaches the דין where נבעלה ודאי
 - ii) But for רב אסי
 - (1) the רישא already teaches the דין where נבעלה ודאי
 - (2) so what does the סיפא add
- f) רב אסי תירוץ
 - i) The רישא teaches for רבן גמליאל that the אשה
 - (1) Who has חזקת כשרות
 - (2) is נאמנת for herself
 - ii) The סיפא adds for רבן גמליאל that her בתה is also כשרה
 - (1) Even though בתה never had חזקת כשרות
- g) Note that
 - i) for זעירי there's no need to say that the סיפא deals with בתה

- ii) and it's possible that both the רישא and the סיפא deal only with the הכשר of the אשה herself
- 3) מהרש"א
- a) While dealing with another ענין
 - i) תוספות mentions in passing that
 - (1) the רישא of מדברת ראוה
 - (2) deals with the הכשר of the אשה rather than the הכשר of בתה
 - b) Now
 - i) We've established for זעירי that the סיפא can deal with הכשר אשה
 - ii) But
 - (1) תוספות says that the רישא deals with הכשר אשה
 - (2) Because both רב אסי and זעירי agree that the רישא refers only to הכשר of the אשה

תד"ה מכשיר אפילו ברוב פסולים

1) משנה

a) ראוה מדברת עם אחד ואמרה איש פלוני וכהן הוא

i) רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים דנאמנת

ii) ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינ

b) היתה מעוברת

i) ואמרו לה מה טיבו שלא עובר זה

ii) איש פלוני וכהן הוא

רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים דנאמנת (1)

ר' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינ (2)

2) גמרא

a) ר' אלעזר and ר' יוחנן of מחלוקת

i) ר' אלעזר

(1) אשה only the מכשיר is רבן גמליאל (1)

(2) חזקת כשרות who has no מכשיר בתה He's not (2)

ii) ר' יוחנן

(1) מכשיר is רבן גמליאל (1)

(a) אשה not only the (a)

(b) חזקת כשרות בתה even though בתה has no (b)

b) of the מחלוקת of זעירי and רב אסי that's relevant at this point of תמצית

i) For זעירי

(1) It's possible that ר' גמליאל isn't מכשיר בתה (1)

ii) For רב אסי

(1) It must be that רבן גמליאל is מכשיר בתה (1)

c) ר' יהושע בן לוי

i) פסולין אצלה are רוב even if אשה the מכשיר is רבן גמליאל (1)

3) דף עד. at קידושין

a) משנה

i) להכשיר בתה also נאמנת is אשה appears to say that אבא שאול (1)

b) גמרא

i) קשיא

(1) It would have been enough for the משנה in קידושין to say אבא שאול (1)

- (2) Meaning that he agrees with רבן גמליאל
- ii) תירוץ
- (1) ר' אלעזר according to פוסל בתה is רבן גמליאל
- (2) נאמנת להכשיר בתה is אשה אבא disagrees and needs to teach that the
- iii) קשיא
- (1) This תירוץ doesn't work for ר' יוחנן who says רבן גמליאל is מכשיר בתה
- (2) So for ר' יוחנן the קשיא remains: why didn't the משנה say simply אבא שאול
- iv) תירוץ
- (1) רוב פסולים teaches that we're מכשיר even where there are
- 4) תוספות here
- a) קשיא
- i) The תירוץ doesn't work for ר' יהושע בן לוי who says רבן גמליאל is מכשיר even for רוב פסולים
- ii) So for ר' יהושע בן לוי the קשיא remains: why doesn't the משנה say simply אבא שאול
- b) תירוץ
- i) From the actual words of רבן גמליאל in the משנה
- (1) There's nothing to show that he's מכשיר even for רוב פסולים
- ii) And that's why
- (1) אבא שאול for רוב פסולים for כשרות to teach
- (2) The גמרא couldn't say simply אבא שאול
- c) קשיא
- i) Then why did we ask that
- (1) If the purpose of אבא שאול is to teach בתה כשרות
- (2) For ר' יוחנן the משנה should have said simply אבא שאול
- ii) After all רבן גמליאל doesn't say clearly that he deals also with בתה
- d) תירוץ
- i) The לשון of זה של עיבור מה טיבו is משמע that רבן גמליאל deals with בתה
- ii) "אפילו לר' אלעזר [מהרש"ל הגיה אפילו לזעירי]"
- 5) תוספות of תירוץ of ביאור and מהרש"ל disagree on the מהרש"ל
- 6) מהרש"ל
- a) We're מגיה תוספות to read "אפילו לזעירי"
- b) And this is what תוספות means:
- i) The משמעות of מה טיבו is so great that

- (1) Even though
 - (a) we've established that
 - (b) סיפא in the בתה deals with משנה otherwise זעירי isn't forced to say that
 - (2) still
 - (a) "מה טיבו" of משמעות
 - (b) Does force him to say that the משנה deals with בתה in the סיפא
- 7) מהרש"א
- a) Here's how we can understand תוספות even without this הגהה:
 - b) part 1
 - i) ר' אלעזר For
 - (1) פוסל בבתה is רבן גמליאל who says
 - (2) It can't be that "מה טיבו" is משמע that the משנה deals with בתה הכשר in its usual sense of "עובר כשר an עובר Is this?"
 - ii) So ר' אלעזר needs in this case to understand מה טיבו in this less usual משמעות
 - (1) "From a ביאה with whom did this עובר come about?"
 - (2) So that we can decide if the אשה was נפסלה with that ביאה
 - c) Part 2
 - i) Still
 - ii) Even ר' אלעזר would agree that the normal משמעות of מה טיבו addresses the הכשר of the עובר
 - iii) And that's why it's understandable that
 - (1) ר' יוחנן asks to גמרא The
 - (a) מכשיר בתה is רבן גמליאל who in fact says that
 - (b) And who reads מה טיבו של עובר זה in its usual meaning
 - (2) That
 - (a) וכן אמר אבא שאול כרבן גמליאל משנה should have said the
 - (b) And I'd know myself that this means that אבא שאול is בתה מכשיר

דף יד.

רש"י ד"ה והא נמי כדיעבד

1) First הקדמה

- a) If an ארוסה is מעוברת and claims מן הארוס מינאי
 - i) Then
 - (1) If the ארוס is מכחיש the אשה with טענת ברי and says לאו מינאי
 - (a) נאמנת כולי עלמא agree that she's not
 - (b) אסורה לבעלה She's
 - (c) ודאי ממזר is עובר And her
 - (2) If the ארוס is מודה and says אין מינאי
 - (a) נאמנת כולי עלמא agree that she's not
 - (3) If the ארוס isn't מודה but he's not מכחיש the אשה with טענת ברי
 - (a) נאמנת רבן גמליאל says רבן גמליאל
 - (b) אינה נאמנת ר' יהושע and
 - (i) אסורה לבעלה מספק she's
 - (ii) ספק ממזר is עובר her

2) Second הקדמה

- a) The הלכה is גמליאל only in a case that counts as דיעבד

3) Third הקדמה

- a) A case counts as דיעבד where the result is
 - i) Either the אשה becomes אסורה לבעלה
 - ii) Or her עובר becomes a ספק ממזר who is אסור both to a ממזרת and a כשרה
- b) A case counts as לכתחלה for the אשה where the result is that
 - i) the אשה doesn't become אסורה לבעלה because he's already died or he went to מדינת הים למעשה
 - ii) and her עובר is a ממזר ודאי who's at least מותר בממזרת

4) גמרא

- a) רב יוסף
 - i) Where she said מינאי
 - ii) then
 - (1) Even if the ארוס isn't מודה
 - (2) The case counts as דיעבד and we rely on רבן גמליאל to say she's נאמנת

- 5) מהרש"א as explained by רש"י
- a) לאו מינאי refers to a case where the ארוס is present in ב"ד and says רב יוסף
 - i) So the אשה becomes לו אסורה ודאי and the case counts as דיעבד for her
 - ii) But the עובר becomes ודאי ממזר so the case doesn't count as דיעבד for the עובר
- 6) רא"ש
- a) רש"י to קשיא
 - i) We've established that where the ארוס is מכחיש the אשה with a ברי טענת ברי
 - ii) She's not נאמנת even for רבן גמליאל
 - iii) So it makes no difference whether the case counts as לכתחלה or דיעבד
- 7) רא"ש of שיטה
- a) רב יוסף refers to a case
 - i) where either the ארוס died or went to מדינת הים so there is no טענת ברי by the ארוס
 - ii) and
 - (1) although the אשה doesn't count as אסורה לבעלה
 - (2) still for יהושע ר' the case counts as דיעבד because the עובר is ספק ממזר
- 8) מהרש"א proposed by שיטה
- a) We can find a דיעבד for the אשה
 - i) where – the same as for רש"י – the ארוס is here
 - ii) But where – instead of being מכחיש the אשה – the ארוס is מסופק whether the עובר is מיני
 - b) For יהושע ר' the case counts as דיעבד both
 - i) for the אשה who מספק is אסורה לבעלה
 - ii) And for the עובר who's a ספק ממזר

תד"ה תנו רבנן איזו אלמנת עיסה ותד"ה ותו

- 1) First הקדמה
a) An אשה who marries a חלל becomes a חללה and is פסולה לכהונה
- 2) Second הקדמה
a) as explained by תד"ה אלמנת עיסה
i) "עיסה" is a משפחה
(1) in which there were נטמע one or more חללים ספק
(2) and it's also a ספק who those חללים ספק are
(3) It follows that for each person in the משפחה there's a ספק ספיקא whether he's a חלל
- 3) Third הקדמה
a) רבינו חננאל
i) ודאי חללים in a ברייתא we'll discuss below holds that עיסה means a משפחה in which חללים were נטמע
ii) It follows that for each person in the משפחה there's a ספק (not a ספיקא) whether he's a חלל
- 4) Fourth הקדמה
a) אלמנת עיסה means an אלמנה from a marriage into a משפחה that's an עיסה
b) It follows that
i) For תוספות there's a ספק ספיקא whether she married a חלל and became a חללה
ii) For רבינו חננאל there's a ספק whether she married a חלל and became a חללה
- 5) Fifth הקדמה
a) Note that
i) רש"י has a different שיטה on the meaning of עיסה and אלמנת עיסה
ii) But the שיטה of רש"י isn't relevant to the ביאור by the מהרש"א in this סוגיא
- 6) עשרה יוחסין as explained by the גמרא here and in מסכת עדיות in משנה
a) ר' יהושע
i) חזקת כשרות because of the ספק ספיקא and her כשרה לכהונה is אלמנת עיסה
ii) But her בת is פסולה because her בת has no חזקת כשרות
- 7) עשרה יוחסין in גמרא
a) ר' יהושע disagrees with ר' יוסי and says אלמנת עיסה is פסולה לכהונה
- 8) as understood by תוספות before a הגהה of רבינו תם that we'll discuss below
a) שאלה
i) איזוהי אלמנת עיסה

- (1) Meaning what is עיסה that's כשרה לכהונה for יהושע ר' in מסכת עדיות
- b) תשובה
- i) תוספות as understood by רבנן
- (1) So long as in the עיסה there's no ספק of ממזרות or נתינות or עבדות
- (2) Then an אלמנה of this עיסה is כשרה
- (3) Even though
- (a) A ספק חללות is נטמע in the עיסה
- (b) So that there is a ספק ספיקא that her בעל was a חלל
- ii) רבינו חננאל as understood by רבנן
- (1) So long as in the עיסה there's no ספק of ממזרות or נתינות or עבדות
- (2) Then an אלמנה of this עיסה is כשרה
- (3) Even though
- (a) A ודאי חללות is נטמע in the עיסה
- (b) So that there is a ספק that her בעל was a חלל
- iii) תנא קמא בד' מאיר
- (1) Details of the שיטה of this תנא aren't relevant at this stage
- iv) ר' שמעון בן אלעזר ור' שמעון בן מנסיא בד' מאיר
- (1) ר' שמעון בן אלעזר of רישא
- (a) איזוהי אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל
- (b) Meaning there's a ספק ספיקא whether her בעל was a חלל
- (2) ר' שמעון בן אלעזר of סיפא
- (a) מכירין ישראל ממזרין שביניהן
- (b) ואין מכירין חללין שביניהן
- c) קשיא
- i) There is a סתירה between the "רישא" and the "סיפא"
- 9) סתירה of ביאור on the תוספות and ר"ח of מחלוקת
- a) For ר"ח this is the סתירה of the "רישא" and the "סיפא"
- i) the "רישא" for the purposes of the סתירה is what רבנן say
- ii) the "סיפא" for purposes of the סתירה is what ר' שמעון בן אלעזר says
- iii) And the סתירה is:
- (1) How is it that רבנן say an אלמנת עיסה who is כשרה is an אלמנה of a person who was a ספק חלל

- (2) When ר' שמעון בן אלעזר says that an אלמנת עיסה who is כשרה is an אלמנה of a person for whom there is only a ספק ספיקא of חללות
- b) For תוספות this is the סתירה of the "רישא" and the "סיפא"
- i) "רישא" means the רישא of ר' שמעון בן אלעזר that says
 (1) איזוהי אלמנת עיסה [שהיא כשרה] כל שננטמע בה ספק חלל
- ii) "סיפא" means the סיפא of ר' שמעון בן אלעזר that says
 (1) אין מכירין ישראל חללין שביניהן
- iii) And the גמרא asks that
 (1) The רישא implies that כשרה is אלמנה עיסה
 (2) While the סיפא implies that the אלמנה is פסולה
- 10) בריתא of the גמרא on the שיטות of the תנאים in the מסקנא
- a) Part 1
- i) all of the תנאים in the בריתא agree that
- ii) אלמנת עיסה is כשרה based on ספק ספיקא as we've already explained
- b) Part 2
- i) רבנן say that
 (1) It's a ריעותא if the אלמנה is שותק when people say that her בעל was a חלל or ממזר
 (2) So that
 (a) Even though there's a ספק ספיקא
 (b) She's פסולה both for שיתוק חלל and שיתוק ממזר
 (3) In short: "שיתוק חלל פסול" and "שיתוק ממזר פסול"
- ii) ר' מאיר קמא דר' מאיר says that
 (1) It's a ריעותא if she's שותק when people say that her בעל was a ממזר
 (a) So that
 (i) Even though there's a ספק ספיקא
 (ii) She's פסולה for שיתוק ממזר
 (2) It's not a ריעותא if she's שותק when people say that her בעל was a חלל
 (a) So that she's כשרה for שיתוק חלל
 (3) In short: "שיתוק חלל כשר" and "שיתוק ממזר פסול"
- iii) ר' מאיר for ר' שמעון בן אלעזר
 (1) It's a ריעותא if she's שותק when people say that her בעל was a חלל
 (a) So that
 (i) Even though there's a ספק ספיקא

(ii) She's פסולה for חלל שיתוק

(2) It's not a ריעותא if she's שותק when people say that her בעל was a ממזר

(a) So that she's כשרה for שיתוק ממזר

(3) In short: "שיתוק חלל פסול" and "שיתוק ממזר כשר"

c) we'll establish these שיטות in greater detail below

d) note that

i) there's also a מחלוקת for מצווה ומזר

ii) but פרטים of this מחלוקת aren't essential for an understanding of the מהרש"א

11) גמרא of המשך

a) ברייתא

i) ר' יוסי

(1) שותק ממזר כשר

(2) שותק חלל פסול

b) גמרא

i) ר' שמעון בן אלעזר agrees with ר' יוסי

12) תד"ה תנו רבנן

a) רבינו תם by קשיא

i) If ר' שמעון בן אלעזר agrees with ר' יוסי that שיתוק ממזר כשר

ii) He certainly agrees with ר' שמעון בן אלעזר that

(1) where there's no ריעותא of שיתוק

(2) ספק ספיקא based on אלמנת עיסה for כשר ספק ממזר and ספק חלל

iii) But

(1) How can ר' יוסי ברייתא דר' יוסי say that אלמנת עיסה is כשרה where there are no ריעותות

(2) When we've shown that ר' יוסי disagrees with ר' יהושע in ר' יהושע and says that אלמנת עיסה פסולה

b) רבינו תם of תירוץ and מהרש"ל disagree

13) מהרש"ל of תירוץ as understood by רבינו תם

a) First הקדמה

i) The אלמנה מכשיר is אלמנת עיסה of ספק ספיקא

ii) but isn't מכשיר the entire עיסה meaning the entire משפחה

b) Second הקדמה

i) Appropriate שיתוק or צויחה (for each תנא according to his שיטה) by a משפחה is מכשיר the whole משפחה

- ii) A בת משפחה means
 - (1) an אשה who was born into the משפחת עיסה and knows the משפחה יחוס
 - (2) but not an אלמנת עיסה or any other אשה
 - (a) who married into the משפחה
 - (b) and doesn't know the משפחה יחוס
 - iii) It follows that the שיתוק וצויחה of אלמנת עיסה isn't relevant
 - c) Third הקדמה
 - i) ר' יהושע in fact disagrees with ר' יוסי
 - (1) and says that ספק ספיקא isn't מכשיר an אלמנת עיסה and מכ"ש isn't בתה מכשיר
 - (2) and that's why ר' יוסי says in עשרה יוחסין that פסולה אלמנת עיסה
 - d) Now
 - i) the ברייתא deals with הכשר of the whole משפחת עיסה through appropriate שיתוק וצויחה by בת משפחה
 - ii) And doesn't deal at all with the הכשר of אלמנת עיסה by ספק ספיקא
 - e) So
 - i) In the ברייתא
 - (1) be גורס the words "איזוהי עיסה"
 - (a) that refers to בת משפחה who's mentioned in a separate משנה in עדיות
 - (2) instead of the words "איזוהי אלמנת עיסה"
 - (a) that would imply that the ברייתא refers instead to the משנה in עדיות that deals with אלמנת עיסה
 - f) It follows that neither our סוגיא nor the ברייתא דר' יוסי deals with אלמנת עיסה at all
- 14) מהרש"א of הוה אמינא as understood by רבינו תם of תירוצ' 14)
- a) Part 1
 - i) Our סוגיא doesn't deal with whether an אלמנה is כשרה לכהונה
 - ii) It deals only with whether the בת of an אלמנה is כשרה לכהונה
 - b) Part 2
 - i) So
 - (1) although it's correct to be מדייק from our סוגיא for ר' יוסי that חללות ספק ספיקא of בת אלמנה is כשרה if there's a ספק ספיקא
 - (2) It's not correct to be מדייק that חללות ספק ספיקא of herself is כשרה לכהונה if there's only a ספק ספיקא
 - c) Part 3

- i) ספק ספיקא in ר' יוסי עשרה יוחסין says only that the אלמנה herself is פסולה where there's a ספק ספיקא of חללות
- d) קשיא
- i) The ברייתא begins with the words איזוהי אלמנת עיסה
- e) תירוץ
- i) Be גורס instead "איזוהי עיסה" and it refers to the משנה in עדיות that deals with בת
- 15) מהרש"א
- a) קשיא
- i) We've established that אלמנה has חזקת כשרות while בת אלמנה doesn't
- ii) So how can אלמנה herself be פסולה while בת אלמנה is כשרה
- 16) מהרש"א of מסקנא as understood by תירוץ
- a) Part 1
- i) ר' יוסי says
- (1) חזקת כשרות is based on ספק ספיקא because she has חזקת כשרות
- (a) Unless there's a ריעותא of שיתוק וצויחה
- (b) For each תנא according to his שיטה
- (2) בת אלמנה is פסולה and can't rely on ספק ספיקא because she has no חזקת כשרות
- (a) Unless there is a הכשר of שיתוק וצויחה
- (b) For each תנא according to his שיטה
- b) Part 2
- i) The ברייתא deals with בת אלמנה where there is no הכשר based on ספק ספיקא
- ii) And sets out the שיתוק וצויחה that can be מכשיר her nevertheless
- c) Part 3
- i) ר' יוסי teaches for ברייתא דר' יוסי that
- (1) בת אלמנה has no הכשר based on ספק ספיקא
- (2) But that she has the הכשרים of שיתוק וצויחה that apply according to ר' שמעון בן אלעזר
- d) Part 4
- i) שאלה
- (1) How can the ברייתא here deal with בת אלמנה
- (2) when it begins with איזוהי אלמנה that presumably refers to the משנה in עדיות where ספק ספיקא is based on כשרה
- ii) תשובה
- (1) The correct גרסא is איזוהי עיסה

- (2) And the *ברייתא* refers to the *משנה* in *עדות* that deals with *בת אלמנה*
- e) Part 5
- i) The *סוגיא* in *יוחסין* that says for ר' יוסי that *עיסה פסולה* *אלמנת עיסה*
- ii) deals with where there is a *ריעותא* of *וציחה* and *שיתוק* that overrides the *הכשר* of *עיסה* based on *ספק ספיקא*

17) מהרש"א

- a) Refer back to the *קשיא* that the *גמרא* asks from the *רישא* of *אלעזר בן שמעון* to the *סיפא*
- i) The *רישא* of *אלעזר בן שמעון*
- (1) that says according to the *גרסא* of ר"ת
- (a) *איזוהי עיסה שהיא כשרה כל שנטמע בה ספק חלל*
- ii) Isn't consistent with the *סיפא* of *אלעזר בן שמעון*
- (1) That says
- (a) *אין מכירין ישראל חללין שביניהן*
- (b) And implies that there is a *פסול*
- b) *קשיא*
- i) To answer the *סתירה* of *אלעזר בן שמעון*
- ii) Why doesn't the *גמרא* answer that
- (1) the *רישא* refers to where the *שתיקה* or *צויחה* is *מכשיר* the *אלמנה*
- (2) while the *סיפא* refers to where the *שתיקה* or *צויחה* isn't *מכשיר* the *אלמנה*

תוספות ד"ה מסתיי

1) First הקדמה

a) We established in the prior דיבור that

i) רבנן say that

(1) It's a ריעותא if a person is שותק when people say he is a חלל or ממזר

(2) In short: "שיתוק חלל פסול" and "שיתוק ממזר פסול"

ii) ר' תנא קמא דר' מאיר says that

(1) It's a ריעותא if a person is שותק when people say he is a ממזר but not when people say he's a חלל

(2) In short: "שיתוק חלל כשר" and "שיתוק ממזר פסול"

iii) ר' מאיר ר' שמעון בן אלעזר for ר' מאיר

(1) It's a ריעותא if a person is שותק when people say that he is a חלל but not when people say he's a ממזר

(2) In short: "שיתוק חלל פסול" and "שיתוק ממזר כשר"

2) Second הקדמה

a) The following table sets out these שיטות

b) and adds in **bold**

i) the words לא איכפת לי that the גמרא uses to explain why שיתוק חלל is כשר for תנא קמא דר' מאיר

ii) the words דמסתיי דלא מפקי לי מקהל that the גמרא uses to explain why שיתוק חלל is פסול for ר' מאיר ר' שמעון בן אלעזר according to ר' מאיר

שיטות תנאים בברייתא דידן		
שיתוק חלל	שיתוק ממזר	
פסול	פסול	רבנן
כשר	פסול	תנא קמא אליבא דר' מאיר
פסול	כשר	ר' שמעון בן אלעזר אליבא דר' מאיר

3) third הקדמה – שתיקה כהודאה ביאור

a) שתיקה כהודאה means that

i) generally a person who is כשר isn't silent when others falsely say he's פסול

b) But

i) it's possible that

(1) כשר is an exception that's שיתוק חלל

(2) Because he can be שותק because לא איכפת לי to be called a חלל who's only מופקע from קהל כהונה

ii) And it's also possible that

- (1) כשר is an exception that's שיתוק ממזר
 - (2) Because of the "סברת הכשר לממזר"
 - (3) Meaning that
 - (a) There's a קול when a person is a ממזר
 - (b) And
 - (i) This particular person is שותק
 - (ii) Because he assumes that since there's no קול people will realize that he's not a ממזר
- 4) Fourth הקדמה – ביאור of "שתיקה לאו כהודאה"
- a) generally
 - i) a person who is כשר can be שותק when others falsely say he's פסול
 - ii) because לא איכפת לי that others call him חלל or ממזר
 - b) but
 - i) it's possible that שיתוק חלל is an exception that's פסול because of מיסתיי שיטה א'
 - (1) meaning that
 - (2) it's מסתבר that he's שותק because he's glad that he wasn't called a ממזר who is קהל ישראל from מופקע
 - ii) and it's also possible that שיתוק חלל is an exception that's פסול because of מיסתיי שיטה ב'
 - (1) meaning that
 - (2) it's מסתבר he's שותק to avoid there being a בירור that he's a חלל and that he needs to be מופקע from קהל כהונה
 - iii) and it's also possible that שיתוק ממזר is an exception that's פסול because of מיסתיי שיטה ב'
 - (1) meaning that
 - (2) it's מסתבר that he's שותק to avoid there being a בירור that he's a ממזר and that he needs to be מופקע from קהל ישראל
 - iv) And finally it's also possible that
 - (1) Even if we apply מיסתיי שיטה ב' to שיתוק ממזר
 - (2) שיתוק ממזר is still כשר because of the סברת הכשר ממזר that we explained earlier
- 5) Note that
- a) For the שיטה of כהודאה
 - i) We can say "לא איכפת לי" for שיתוק חלל but not for שיתוק ממזר
 - ii) Because otherwise

- (1) **בעצם הדין** there's no difference between
- (a) **שתיקה כהודאה** that in essence holds that **איכפת לי**
 - (b) **and שתיקה לאו כהודאה** that in essence holds **לא איכפת לי**
- b) **שיטת חלל** can only apply to **מסתיי שיטה א'**
- c) It's more **מסתבר** to say **ב' שיטה ב'**
- i) For **שיתוק ממזר** where he might want to avoid a **בירור** that he's not in **ישראל**
 - ii) Than for **שיתוק חלל** where he might be **חושש** for a **בירור** that he's not in **קהל כהונה**
- 6) The following table
- a) In line 1 of the row called "**עצם הדין**" sets out the basic **דין** of **שתיקה כהודאה** with its possible exceptions and the effect of the **סברת הכשר ממזר**
 - b) In line 4 of the row called "**עצם הדין**" sets out the basic **דין** of **שתיקה לאו כהודאה** with its possible exceptions and the effect of the **סברת הכשר ממזר**
 - c) And in the other lines summarizes the actual **שיטות** that are possibly followed by **תנא קמא** **דר' מאיר** and **ר' שמעון בן אלעזר** as explained by **תוספות** below

		עצם הדין	יוצאי מן הכלל בשיתוק חלל	יוצאי מן הכלל בשיתוק ממזר
1	שתיקה כהודאה	שיתוק חלל ושיתוק ממזר פסול דאיכפת לי' ואלו כשר הוא ה"ל ליצווה	כשר אי נקטינן דשאני חלל דלא איכפת לי' ליחרף דלא מפקיעין אותו אלא מקהל כהונה	כשר אי נקטינן לסברת הכשר ממזר מחמת דממזרות אית לי' קלא וכי
2	שתיקה כהודאה	ת"ק דר' מאיר ממזר פסול וחלל כשר	כשר דאכן נקטינן דלא איכפת לי' ליחרף בחללות דלא מפקיעין אותו אלא מקהל כהונה	פסול דליכא למימר לא איכפת לי' לגבי ממזר ואף לית לי' לסברת הכשר ממזר
3	שתיקה כהודאה	רשב"א ממזר כשר חלל פסול	פסול דלא נקטינן דשאני חלל דלא איכפת לי' ליצווה	כשר דאע"ג דליכא למימר לא איכפת לי' לגבי ממזר מ"מ נקטינן לסברת הכשר ממזר
4	שתיקה לאו כהודאה	שיתוק חלל ושיתוק ממזר כשר דלא איכפת לי' ולא הו"ל ליצווה	פסול אי אמרינן מסתיי' שיטה א' ויכול להיות אף אי אמרינן למסתיי' שיטה ב'	כשר אף אלו אמרינן מסתיי' שיטה א' אבל פסול אי אמרינן מסתיי' שיטה ב' אי לאו דנקטינן נמי סברת הכשר ממזר
5	שתיקה לאו כהודאה לשיטה א' במסתיי'	רשב"א ממזר כשר חלל פסול	כדלעיל	פסול דנקטינן למסתיי' שיטה א'
6	שתיקה לאו כהודאה לשיטה ב' במסתיי'	תנא קמא דר' מאיר ממזר פסול חלל כשר	כדלעיל	כשר דלגבי חלל לית לי' מסתיי' שיטה ב' ולית לי' לסברת הכשר ממזר
7	שתיקה לאו כהודאה לשיטה ב' במסתיי'	ר' שמעון בן אלעזר ממזר כשר חלל פסול	כדלעיל	פסול דאית לי' מסתיי' שיטה ב' אף לגבי חללות

7) תוספות

a) Part 1

i) שיתוק חלל כשר שיתוק ממזר פסול who says תנא קמא דר' מאיר

(1) Can't follow the שיטה of line 5 that applies the first שיטה of 'מסתיי' לאו שתיקה לאו כהודאה

(2) Because for that שיטה there's no מהלך that results in שיתוק ממזר being פסול

ii) So presumably

(1) שתיקה כהודאה follows line 2 that says תנא קמא דר' מאיר

(a) But חלל is כשר because לא איכפת לי'

(b) And הכשר ממזר is פסול because תנא קמא דר' מאיר doesn't accept

iii) And

(1) presumably שיתוק חלל פסול ושיתוק ממזר כשר ר' שמעון בן אלעזר

(2) and for whom the גמרא explains that שיתוק חלל is פסול because מסתיי' דלא מפקינן לי' מקהל

(3) follows line 5 that in fact applies א' מסתיי' to כהודאה שתיקה לאו כהודאה

b) Part 2

i) קשיא

(1) why did the גמרא say there's a מחלוקת between תנא קמא and ר' שמעון בן אלעזר on whether שתיקה is כהודאה

(2) when the גמרא could instead have accepted that

(a) ר' שמעון בן אלעזר agrees with the מאיר דר' תנא קמא that שתיקה כהודאה

(b) And they disagree only that

(i) תנא קמא דר' מאיר follows line 2

(ii) While ר' שמעון בן אלעזר follows line 3

(3) So that there's no need for the סברא of מסתיי' altogether

ii) תירוץ

(1) You're right that מאיר דר' תנא קמא can't follow the שיטה of line 5

(2) But

(a) both ר' שמעון בן אלעזר and תנא קמא דר' מאיר

(b) can apply ב' שיטה to מסתיי' שתיקה לאו כהודאה

(c) And disagree only that

(i) תנא קמא דר' מאיר follows line 6

1. That applies ב' שיטה only to ממזר and not to חלל

2. And doesn't accept the סברת הכשר ממזר

(ii) While ר' שמעון בן אלעזר follows line 7

1. That applies ב' שיטה also to חלל

2. And accepts the סברת הכשר ממזר

8) מהרש"א

a) קשיא

i) ר' שמעון בן אלעזר is mentioned in the ברייתא before תנא קמא דר' מאיר

ii) Now that you've said that

(1) ממזר to מסתיי' שיטה ב' applies תנא קמא דר' מאיר

iii) Why does the גמרא wait to mention the סברא of מסתיי' until ר' שמעון בן אלעזר relies on חלל for שיטה this

b) תירוץ

- i) The גמרא considered it a פשיטות to apply the second שיטה of מסתי' to ממזר
 - (1) Since it's מסתבר that a person will make an effort that his מזירות דין not be מבורר because for מזירות he's מופקע from קהל ישראל
- ii) But it's a רבותא to apply this מסתי' to הלל
 - (1) Since
 - (a) it's less מסתבר that a person will make an effort that his הללות דין not be מבורר
 - (b) since הללות דין is מפקיע only from קהל כהונה

דף יד:

תד"ה כמאן

- 1) First הקדמה
 - a) Where there's a מחלוקת between רב and שמואל
 - i) The הלכה is כרב באיסור
 - ii) The הלכה is כשמואל בממון
- 2) ג: and יב: at גמרא and משנה
 - a) ממון and איסור are in an ענין that affects both ר' יהושע and רבן גמליאל
 - b) ממון affected מחלוקת in a case where the הלכה כרבן גמליאל said שמואל
- 3) תוספות of הוה אמינא here as understood by גמרא
 - a) איסור in a case that involves ר' יהושע rules in favor of רב
- 4) יג. at גמרא
 - a) דיני ממון for רב נחמן follows הלכה The
 - b) It follows that
 - i) ר' יהושע and רבן גמליאל of מחלוקת issues that result from דיני ממונות In
 - ii) תיקשי הלכתא אהלכתא because otherwise שמואל רב נחמן agrees with
- 5) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't the גמרא there say that
 - (1) שמואל doesn't follow הלכה that It's possible that the
 - (2) ר' יהושע follows רב that we've established in our גמרא Because
- 6) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות answer that
 - (1) הלכה כרבן גמליאל said שמואל since ממון רבן גמליאל follows הלכה the
 - (2) הלכה כר' יהושע said רב since איסור ר' יהושע follows הלכה the
 - ii) and that's why on a דיין ממון it must be that רב נחמן agrees with שמואל
 - b) תירוץ
 - i) תוספות can't take this approach
 - ii) ר' יהושע and רבן גמליאל between מחלוקת in הלכה the
 - (1) Must follow either רבן גמליאל or ר' יהושע for both איסור and ממון
 - iii) And this is what תוספות says

(1) Since

(a) רב says יהושע כר' הלכה in a case of איסור where רב prevails

(b) and שמואל says גמליאל כרבן הלכה in a case of ממון where שמואל prevails

(2) it's not מוכרה which כלל to apply

(3) And that's why תוספות says it's possible that the הלכה doesn't follow שמואל

בא"ד ואירי נמי

1) יג. at גמרא and משנה

- a) If an אשה says I was נבעלה לפלוני and there are רוב כשרים אצלה
- b) Then ר' יהושע of שיטה and רב אסי are מחולק as in the table on the

רב אסי	זעירי	
כשרה	כשרה	אין עדים שנסתרה
כשרה	פסולה	יש עדים שנסתרה אבל אין עדים שנבעלה ("ראוה מדברת" בלשון זעירי)
פסולה	פסולה	יש עדים שנבעלה

2) משנה here

- a) If there are רוב כשרים she's לכהונה כשרה

3) גמרא

a) קשיא

- i) The משנה can't follow ר' יהושע
- ii) Because ר' יהושע says that the אשה isn't even if רוב כשרין נאמנת

4) מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

- i) But we've seen in the table that
- ii) even for זעירי she's נאמנת when there is no "ראוה מדברת"
- iii) Meaning where there are no עדים שנסתרה

b) תירוץ

i) You're right

- (1) Must be that in the משנה here there was ראוה מדברת
- (2) Meaning that there were in fact עדים שנסתרה

דף טו.

גמרא ומי בעינן תרי רובי

1) דף יג. at משנה

a) ראוה מדברת עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה

b) איש פלוני וכהן הוא

i) רובן פסולין even where נאמנת says she's רבן גמליאל

(1) טענת ברי Because she has a

(2) And is supported either by חזקה or מיגו as explained by תוספות

ii) רובן כשרין even where נאמנת says she's not יהושע

2) here משנה

a) ר' יוסי

i) מעשה בתינוקות שנאנסה

ii) And יוחנן בן נורי said

(1) If כשרין לכהונה are רוב אנשי העיר

(2) הרי זו תינשא לכהונה

3) גמרא

a) קשיא

i) If יהושע ר' יוסי agrees with

(1) רוב כשרין even where פסולה should be תינוקות

ii) If יהושע ר' יוסי agrees with רבן גמליאל

(1) רוב פסולין even where כשרה should be תינוקות

b) תירוצ

i) אמר רב יהודה אמר רב

(1) רוב מכשיר with one ר' יהושע ר' יוסי agrees with

(2) And תרי רובי here because the case involves is ר' יוסי מכשיר

c) רב יהודה אמר רב קשיא to

i) Why are two רובי necessary

ii) When generally

(1) תשע חנויות מוכרות בשר שחוטתה וכו' As in the case of

(2) If there is no קביעי

(3) one רוב is enough

d) תירוצ

- i) מעלה עשו ביוחסין
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why does the גמרא ask its קשיא only to רב who says ר' יהושע needs two רובי
 - ii) When
 - (1) Even if רב had never said that two רובי are needed
 - (2) the גמרא could have asked for ר' יהושע in the משנה at יג. that
 - (a) based on תשע חנויות
 - (i) רוב based on נאמנת ר' יהושע ought to say
 - (ii) And one רוב ought to be enough
 - b) תירוצ'
 - i) If the גמרא had asked its קשיא directly to ר' יהושע
 - (1) We could have answered that in the משנה at יג.
 - (2) אזלא איהו לגבייהו
 - (3) So is a case of קבוע where על מחצה דמי מחצה and there's no רוב
 - c) קשיא
 - i) If אזלא איהו לגבייהו and there's no רוב
 - ii) Why is she נאמנת for רבן גמליאל
 - d) תירוצ'
 - i) The משנה there deals with where טוענת ברי and she's supported by מיגו or חזקה

תד"ה וליוחסין לא ותד"ה מאן דמתני הא

1) דף יג. at משנה

a) ראיה מדברת עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה

b) איש פלוני וכהן הוא

i) רובן פסולין even where נאמנת says she's רבן גמליאל

(1) Because she has a טענת ברי

(2) And is supported either by חזקה or מיגו as explained by תוספות

ii) רובן כשרין even where נאמנת says she's not ר' יהושע

2) תינוקת of משנה

a) ר' יוסי

i) מעשה בתינוקת שנאנסה

ii) And ר' יוחנן בן נורי said

(1) If כשרין לכהונה are רוב אנשי העיר

(2) הרי זו תינשא לכהונה

3) גמרא

a) קשיא

i) ר' יוסי דאמר כמאן

ii) If ר' יהושע agrees with ר' יוסי

(1) The תינוקות should be פסולה even where רוב כשרין

iii) If רבן גמליאל agrees with ר' יוסי

(1) The תינוקות should be כשרה even where רוב פסולין

(2) Because

(a) טענת ברי has a אישה where the רוב is necessary רבן גמליאל for

(b) And is supported by either a מיגו or חזקה

b) רש"י as understood by תירוץ

i) רב יהודה אמר רב of "מימרא דקרונות"

(1) The משנה of תינוקת can agree with ר' יהושע

(2) Because

(a) קרונות של ציפורי happened in משנה of מעשה the

(b) רוב העיר and רוב סיעה where there was both

(c) and

(i) רובי where there are two

- (ii) נאמנת ר' יהושע says
- c) The same reasoning explains why
- i) The בועל wasn't כשר in a case where פירש אחד מציפורי and he was ולד
 - ii) Namely because there was only one רוב
- 4) תוספות
- a) רש"י to קשיא
 - i) At דף יג. the גמרא says that הלכה כרבן גמליאל
 - ii) At דף טו. the גמרא says that הלכה כר' יוסי in the משנה דתינוקת
 - iii) So
 - (1) If you say that ר' יהושע agrees with ר' יוסי
 - (2) תיקשי הלכתא אהלכתא
 - b) תוספות as understood by תירוז
 - i) Must be that the גמרא follows one of these two מהלכים
 - ii) First מהלך
 - (1) טענת ברי in fact had no תינוקת in the משנה of תינוקת
 - (2) And that's why even רבן גמליאל needs two רובי
 - iii) Second מהלך
 - (1) Although רבן גמליאל agrees that the הלכה follows the משנה of תינוקת
 - (2) In a case of לכתחלה the משנה is מחמיר and needs two רובי to be מכשיר
- 5) מהרש"א
- a) שאלה
 - i) Why doesn't רש"י agree with the first מהלך
 - b) תשובה
 - i) טענת ברי assumes that תינוקת had a רש"י
- 6) גמרא of "תינוק מושלך"
- a) רוב ישראל that's מושלך בעיר is תינוק
 - i) רב
 - (1) the תינוק isn't כשר
 - (2) Because two רובי are needed
- 7) גמרא of המשך
- a) רב חייא בר אשי אמר רב
 - i) הלכה כר' יוסי
 - b) רב חנן בר רבא אמר רב

- i) הוראת שעה היתה אבל לדורות לא
- 8) Further המשך of the גמרא on ר' ירמ'
 a) ר' ירמ' thought at first that
 i) The משנה of תינוקות deals with חד רובא
 ii) and that still רב חייא בר אשי says כר' יוסי הלכה
 b) קשיא
 i) From תינוק מושלך בעיר
 ii) It's clear that רב says that two רובי are needed for יוחסין
 c) תירוץ
 i) ר' ירמ' forgot the מימרא of רב יהודה אמר רב that
 ii) the משנה of תינוקות involved two רובי the same as תינוק מושלך בעיר
- 9) מהרש"א as explained by ד"ה וליוחסין לא at תוספות
 a) The גמרא could have answered for ר' ירמ' that
 i) ר' ירמ' did remember the מימרא of רב יהודה אמר רב on יהודה אמר רב
 ii) But held that
 (1) the משנה would have been מתיר the תינוקות even if there were only one רוב because she had כשרות
 (2) the two רובי in קרונות are needed only to be מכשיר any ולד that resulted because the חזקת כשרות ולד has no
 (3) תינוק מושלך needs two רובי because the תינוק has no כשרות
 b) {שאלה}
 i) For this שיטה the קשיא of the גמרא remains: כמאן
 c) תשובה
 i) See מהרש"א below on תד"ה כמאן for a תירוץ by תוספות and מהרש"א on a similar קשיא where one רוב is enough
 ii) Also see שיטה מקובצת }
- 10) מהרש"א
 a) Although תוספות says only that the גמרא might have used this מהלך to answer the קשיא to ר' ירמ'
 b) In fact the סברא of the קשיא is correct and might in fact be the הלכה
 c) Especially since the פשוט of the משנה says refers to only one רוב for תינוקות – namely the רוב of אנשי העיר
- 11) המשך of the גמרא
 a) קשיא

- i) Assume that רב חנן בר רבא אמר רב knew that
 - (1) קרונית of מימרא had said רב יהודה אמר רב
 - (2) Namely that the משנה of תינוקת involved two רובי
 - ii) Since רב חנן בר רבא אמר רב says that
 - (1) הוראת שעה was תינוקת
 - (2) It follows that לדורות one רוב is enough
 - iii) Now
 - (1) The דין of רב for בעיר מושלך is לדורות
 - (2) So why did רב say that
 - (a) יוחסין for
 - (b) תינוק מושלך בעיר for two רובי are needed
 - b) תירוץ
 - i) מאן דמתני הא לא מתני הא
 - ii) We'll be מבאר this תירוץ below
- 12) מהרש"א ד"ה אבל ליוחסין
- a) קשיא
 - i) Instead of the תירוץ of וכו' מאן דמתני הא
 - ii) Why didn't the גמרא answer that
 - (1) In fact רב חנן בר רבא
 - (a) was מתני that the משנה of תינוקת involved two רובי
 - (i) so that that לדורות one רוב is enough
 - (b) and he was also מתני the דין of מושלך
 - (i) that says לדורות two רובי are needed
 - (2) But this isn't a קשיא because similar to what תוספות earlier for ר' ירמיה
 - (3) Because
 - (a) one רוב is enough לדורות
 - (i) only for שנאנסה תינוקת
 - (ii) who had חזקת כשרות until she was נאנסה
 - (b) But not for מושלך תינוק
 - (i) who was הוראתו בספק and had no חזקת כשרות
 - (ii) And for whom לדורות two רובי are needed
 - b) תירוץ
 - i) This תירוץ wouldn't work for רב חנן בר רבא

ii) Because

(1) אבל לדורות לא" said רב חנן בר דרבא

(a) Not only for תינוקת that had כשרות

(b) But also for the ולד of מציפורי אחד פירש who had no כשרות

(2) And that

(a) even this ולד needed two רובי only for הוראת שעה but not לדורות

13) גמרא of המשך

a) Return to the תירוך of the גמרא that לא מתני הא מאן דמתני הא to the קשיא of רבא בר רבא

b) תירוך of this ביאור on the מחולק ר"ח and רש"י

c) רש"י as understood by תירוך

i) רב חנן בר רבא

(1) isn't מתני the מימרא of רב יהודה אמר רב on קרונות that the משנה of שנאנסה deals with two רובי

(2) And in fact the משנה of תינוקת says that one רוב is enough

ii) And

(1) הוראת שעה was only שעה that said one רוב is enough that the משנה of רבא בר רבא

(2) But לכשר two רובי are needed for לדורות

(3) And this is consistent with the מימרא of רב on תינוק מושלך

d) ר"ח as understood by תירוך

i) הוראת שעה for תינוקת of משנה that the קרונות of מימרא of רב חנן בר רבא was involved two רובי

ii) so לדורות one רוב is enough

iii) and it's the מימרא of רב on תינוק מושלך that רבא בר רבא wasn't מתני

14) תוספות ד"ה מאן

a) קשיא

i) לדורות one רוב is enough for רבא בר רבא in the מסקנא of ר"ח that שיטה of ר"ח

ii) We have the same קשיא that יוחנן בן נורי said earlier

(1) follow of תינוקת משנה – כמאן

(a) Can't be יהושע ר' because for him one רוב isn't enough

(b) Can't be רבן גמליאל because for him even one רוב isn't needed

15) ד"ה מאן דמתני at מהרש"א

a) תוספות of קשיא on קשיא

- i) ר"ח can answer that רב חנן בר רבא follows a מהלך similar to one of the two מהלכים we established earlier in תוספות
 - (1) the משנה follows רבן גמליאל and deals with a case where there's no טענת ברי where even רבן גמליאל needs one רוב to be מכשיר
 - (2) the משנה follows רבן גמליאל generally but says that לכתחלה we're מחמיר and need one רוב to be מכשיר
- ii) but note that
 - (1) these מהלכים differ from those of תוספות earlier
 - (a) Since ר"ח says the end result is that one רוב is enough
 - (b) Instead of the two that תוספות said are needed
- b) further קשיא on the קשיא of תוספות
 - i) It's for רש"י on the הוה אמינא that תוספות should have asked its קשיא
 - ii) Because
 - (1) רש"י agrees that in the הוה אמינא the גמרא thought that לדורות one רוב is enough
 - (2) And רש"י doesn't accept the two מהלכים we've mentioned for רבן גמליאל
 - (3) So for רש"י on the הוה אמינא the קשיא of "כמאן" stands

דף טו:

תד"ה מאן דמתני

ד"ה See the prior

הדרן עלך בתולה נשאת